

Taboo

ST. 5-6

EL FORTIN

1969

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TAVOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjavec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

—::—

TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TAVOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 965.927

—::—

Naročnina: Južna Amerika 700 pesov, odn. enakovrednost v dolarju USA in Kanada 3.50 dolarja letno, zračno 6 dolarjev; Anglija in Australija 1 funt šterling; Evropske države 3 dolarje.

—::—

Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

—::—

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NASLOVNA SLIKA:

Kljub okupaciji, ki je z vsemi aduti igrala v karte komunistični perfidni igri „osvobodilne vojne“, navzlic agitaciji, ki je spričo tujega sovražnika v deželi z lahkoto mobilizirala rodoljubna čustva slovenskega ljudstva za rdeče zarotnike, je tudi prestolna Ljubljana dne 29. junija 1944 na mogočnem taboru piebiscitarno obsodila komunistično krvavo revolucijo. Kljub okolnostim, ki so bile vse protivne, se je namreč tega dne zgrnilo nad 30.000 ljudi na Kongresni trg (na sliki ni množic, ki so napolnile park pred Zvezdo) ter za svojim dičnim domobranstvom gromko izpovedalo zvestobo Bogu — Narodu — Domovini.

Tabor

*Zemlja rodna moja je tako,
da, če treba,*

bil se bom za njo.

(Domobraska pesem)

Mayo-Junio 1969

BUENOS AIRES

Maj-Junij 1969

1945 — MAYO — 1969

Una vez más estamos en el mes de mayo y una vez más nuestros pensamientos viajan al viejo mundo, a nuestra patria lejana para revivir aquellos días nefastos para nuestros jóvenes de aquel entonces.

Doce mil vidas llenas de esperanzas y de fe han sido aniquiladas por el cruel comunismo. Sin procesamiento legal, sin juicio alguno. Sentenciados a muerte porque creían en Dios, porque eran fieles a su nación, porque amaban a su patria. Traicionados por los aliados y engañados por aquellos, a los cuales pedían protección.

Sus jóvenes vidas han sido segadas por una sola razón: han tenido suficiente coraje de rebelarse en el momento justo contra el comunismo. Contra este mismo comunismo de hoy —y que ayer no ha escatimado ni vidas ni modos de llegar al poder, ese mismo comunismo que ha iniciado su revolución en la hora más difícil de nuestra historia: bajo la — ocupación nazi-fascista.

Los jóvenes honestos se rebelaron contra los crímenes comunistas, contra toda clase de mentiras de los rojos. Y esto ha sido el único y suficiente motivo para el asesinato masivo, para el genocidio cometido por los falsos "libertadores".

Años, muchos años han transcurrido desde aquel triste mes de mayo de 1945. A pesar de nuevas tácticas engañosas, a pesar de las voces dulces de amistad y olvido, y a pesar del "diálogo", con todo lo cual los tiranos rojos nos llenan ahora los ojos y los oídos todos los días y en cada momento. nosotros no olvidamos, ni podemos olvidar el supremo sacrificio de los que fueron a la muerte por su fe en Dios, porque eran fieles a su Nación, porque amaban a su Patria.

Ellos murieron por los supremos ideales: Dios — Nación — Patria! Es nuestro sagrado deber, el deber de todos los combatientes anticomunistas sobrevivientes, testimoniar siempre y en todas las partes su sacrificio para que no quede olvidado y que éste no halla sido en vano.

KO SE OB NOVI OBLETNICI
VETRINJSKE ŽALOIGRE
SLOVENSKEGA NARODA PRVOBORCEV ZA DOSTOJAN-
STVO IN SVOBODO ČLOVEŠTVA GLOBOKO KLANJAMO
SLAVNEMU SPOMINU
NIKDAR V BOJU PREMAGANIH JUNAŠKIH ČET
SLOVENSKEGA DOMOBRANSTVA
IN VSEH PROTIKOMUNISTIČNIH BOJEVNIKOV,
OBNAVLJAMO NIKDAR PRELOMLJIVO ZAUBLJUBO, DA
OB NJIHOVEM ŽARKEM VZGLEDU NE BOMO NIKOLI
IN OB NOBENI OKOLNOSTI PRENEHALI
Z BOJEM IN DELOM ZA
BOGA — NAROD — DOMOVINO!

Todos los años y todas las partes del mundo libre, donde habitamos los eslovenos, en el mes de mayo, mes de primavera, mes de renacidas esperanzas, nos reunimos y recordamos aquella tragedia de la juventud eslovena, recordamos sus siempre valederos ideales y los volvemos a repetir a todo el mundo. Hoy como ayer y siempre, DIOS — NACION — PATRIA, son, eran y serán los supremos principios de todos los pueblos que desean vivir y progresar en libertad y sin los cuales la vida de una nación está condenada a la esclavitud y a la muerte.

25 LETNICA USTANOVITVE GORENJSKIH DOMOBANCEV

Konec marca je poteklo 25 let, odkar so bili ustanovljeni prvi gorenjski domobranci v škofji Loki in v začetku aprila v Kranju.

Z ustanovitvijo domobrancev na Gorenjskem je bil zadan komunistom velik udarec. Teror in brutalnost komunistov sta dosegla svojo mero. Ni bilo dovolj okupatorjevega preganjanja poštenih Slovencev; pridružili so se mu komunisti, ki so v imenu naroda pobijali, ovajali Nemcem samo njim politično nasprotno Slovence in z načrtnimi sabotažnimi dejanji dajali okupatorju povod za strahotne represalije.

Komunističnim partizanom se niso smilili tisoči postreljanih talcev širom Gorenjske, ne tisoči zapornikov v **Begunjah**, ki so trepetali vsako minuto v smrtnem strahu, kedaj bodo poklicana njihova imena za ustrelitev. Ni jim bilo mar stotin preseljenih družin v Nemčijo. Število žrtev, postreljenih po Nemcih kot represalije za sabotažna dejanja, je bilo na Gorenjskem nad 8.500. V primeri z vsemi žrtvami okupacije na Danskem, kjer je izgubilo življenje 1.805 Dancev, ali žrtvami Norvežanov, ki so se hrabro borili kot vojaki (mornarji) in gverilci, in je izgubilo življenje 10.166 Norvežanov, lahko mirno ugotovimo, da je Gorenjska izgubila sama več ljudi, kot vsa Danska in Norveška skozi leta sovražne okupacije. (Če seštejemo 8.500 talcev, okoli 2.000 Gorenjskih domobrancev vrnjenih iz Vetrinja in pobitih po komunistih, dalje žrtve zahrbtno pomorjene po komunistih, ljudi umrlih v koncentracijskih taboriščih, število gotovo presega 12.000.)

Za to komunistov ali partizanov, ki so v imenu Osvobodilne Fronte počenjali te ogabne zločine nad narodom v njegovem najtežjem boju za goli življenski obstanek, ne bo oprala pred zgodovino oguljena fraza, da žrtve morajo biti, kadar gre za narod. To bo tudi najbolj grd madež in večni pečat rdeče revolucije za časa tuje okupacije v Sloveniji.

Vsakomur je bilo jasno, da je Nemčija že izgubila vojsko, ko je v vojno stopila Sev. Amerika. Ravno tako pa je vsakdo lahko vedel, da je bila nemška sila ne samo na Gorenjskem, ampak na vseh slovenskih tleh tako močna, da bi do leta 1945 lahko zadušila vsako vojaško vstajo. Voditi tako gverilsko vojsko, kakor so jo izvajali komunisti, je torej bilo **samo v veliko škodo narodu in narodnemu imetju.**

Gorenjska je bila še na hujšem, ker je bila že leta 1941 priključena velikem Reichu. Zaradi tega so tudi Nemci budno pazili in brutalno zatirali vsak upor, ki jim je obenema bil dobrodošel, da so tako potom vojaških represalij sistematično uničevali slovenski živelj na ozemlju. Nemci so se dobro zavedali, da so slovensčino sicer izbrisali iz javnega življenja, da so uničili slovensko knjigo, toda v podzemlju je narod živel še z večjo silo svoje lastno **narodno bit.**

Toda komunizem je udaril na narodovo korenino — kmetijski živelj. Prišel ga je pehati iz grude v smrt. Partizanska aktivnost na Gorenjskem se je na prelomu leta 1943-1944 vedno bolj stopnjevala. S splošno mobilizacijo pozimi 1943-1944 so komunisti izpraznili večino podeželja, ker je prebivalstvo pred njimi uhajalo v mesta, ali preko Karavank v Nemčijo. (Največ ljudi je bežalo na Koroško). Seveda so mobilizirali samo nezanesljive ljudi; terenci in njihovi simpatizerji so ostali doma. Mesta so bila kot povsod najbolj navdušena za O. F. in partizansko „osvobodilno“ delo, ker so bila na varnem za nemškimi bajoneti in puškami ter trpljenja podeželskega ljudstva niso mogli doumeti; saj ga niso občutili na svoji koži.

Ni bilo nič čudnega, da so partizani imeli v začetku leta 1944 vsò Gorenjsko pod svojim vplivom, in da je njihova špijonska služba delovala v vsakem nemškem uradu, v vsaki tovarni in vsaki mestni četrti. Prišel je čas, da je bil vsakdo pred izbiro: ali za partizane, ali proti; sredina je izgubila. Odklonitev sodelovanja z O. F., je zapečatilo usodo človeka. Bil je avtomatično obsojen na smrt in osumljen, da organizira Belo gardo. Takrat so izgubili mnogi prijatelji. Rešitev življenja si je moral iskati vsakdo sam. Žalostno je bilo gledati polne vlake mož in fantov, iztrganih od domače grude, ko so odhajali na Koroško, ali še dalje v Avstrijo. Ker niso hoteli umirati za partizane, so dobili pečat narodnih izdajalcev. Žalosten je bil čas na Gorenjskem. Ni bilo izhoda za poštenega človeka. Edino rešitev življenja je pomenil beg v tujino.

Komunisti so se zavedali, kakšna je bila reakcija na grozodejstva v Grčaricah, Turjaku, Kočevju itd.. Vstala je nova vojska, boljša, bolj prekaljena: Slovenski domobranci. To niso bile več slabo organizirane vaške straže. Sedaj je vstala prava slovenska mlada vojska, ki se jim je zoperstavila.

Odmev velikih domobranskih zmag, ter vesti o komunističnih porazih je vedno bolj pljuskal tudi na Gorenjsko. Komunisti so se tega dobro zavedali in hoteli ustanovitev domobrancev preprečiti za vsako ceno. Tako je bil začetek leta 1944 v znamenju pojačane partizanske aktivnosti, splošne partizanske mobilizacije in likvidacije vseh osumljenih oseb po partizanskih aktivistih. Nemci so hoteli temu odgovoriti še z večjimi vojaškimi represalijami. Rezultat: več ustreljenih nedolžnih ljudi, nove požgane vasi in nova preseljevanja v Nemčijo.

Te represalije je preprečila ustanovitev gorenjskih domobrancev. Položaj na Gorenjskem se je na mah spremenil. Komunisti so bili presenečeni in v strahu. Partizanskemu terorju se je sedaj zoperstavil najnevarnejši sovražnik — domobranci. Partizani so se tega takoj zavedli in pričeli naglo reagirati preko svojih dobrih zvez z gestapo pa tako ovirati domobrance že pri njihovi ustanovitvi in pri vsem njihovem nadaljnem razvoju.

To so ljudje, ki so ustanavljali in polagali temelje gorenjskemu domobranstvu predobro občutili. Vedeli so, da bo igro dobil tisti, ki bo bolj pretkan in prebrisan. Tudi Nemci so vedeli, da so gorenjski domobranci predvsem Slovenci, ki so Nemce zaprosili za orožje samo zato, ker hočejo pre-

prečiti še večja partizanska grozodejstva in nemške represalije nad nedolžnim ljudstvom.

Ustanovitev domobrancev se je takoj čutila po vsej Gorenjski. Kljub zmerjanju in partizanski propagandi, da so to nemški hlapci, nemčurji, gestapovci, narodni izdajalci itd., je bil odmev pri ljudeh čisto drugačen, ko so videli za kaj se domobranci borijo in kaj rešujejo.

Najboljši dokaz, da je bilo delo pozitivno, je bil hitri razvoj domobranstva na Gorenjskem. Za velikimi porazi partizanov se je kmalu pričel vidno manjšati partizanski vpliv pri ljudeh. Med poveljniki in vojaki je vladala enotnost. Med njimi ni bilo nobenih političnih struj skoraj do konca vojne.

Njihov edini cilj je bil: Uničiti komuniste na Gorenjskem in zopet svobodno živeti na svojih domovih. Gorenjski domobranci niso nikomur zaprisegli, že od začetka so se borili za svojo avtonomnost pri delu. Da bi se tudi vidno razločevali od nemških vojakov, so zahtevali od nemške oblasti nošenje spoznavnega znaka na rokavih. To naj bi bil „Kranjski grb z slovensko trobojnico“.

Vso borbo za to je vodil pokojni Humer, eden prvih ustanoviteljev domobrancev v škofji Loki. Mnogo prošenj je romalo na Bled, v Celovec in v sam Berlin, preden je bil znak odobren. Mislim, da so bili Gorenjski domobranci edini, ki so vidno nosili slovensko trobojnico na svojih rokavih.

Takoj se je tudi pričela borba za slovenski jezik, da bi se poučeval v osnovnih šolah, kjer so bile domobranske postojanke. Ravno tako za slovenske duhovnike, da bi opravljali versko bogoslužje med ljudmi. Borba je šla naprej tudi za slovensčino v javnih uradih, kar je bilo proti koncu vojne tudi delno odobreno.

Bilo je mnogo borb z nemško oblastjo, a še več z gestapo. Položaj je bil večkrat tako napet, da so bile na kockah glave ustanoviteljev gorenjskih domobrancev (Erpič F., Amon M., in Senk F.) in da bi kmalu prišlo do streljanja med gestapo in domobranci v Kranju. V začetku leta 1945 je napetost zavzela tako velik obseg, da je pokojni Amon M. iskal zveze med žandarmerijo in vojaško posadko v Kranju za slučaj če bi se domobranci udarili z gestapo.

Kranjska S D se je dobro zavedala, da domobranska moč postaja z dneva v dan večja, da domobranci bijejo s partizani brezkompromisen boj in da počasi razbijajo partizanske mreže z Nemci. Ko so pričeli padati tudi po mestih partizanski funkcionarji, ki jih je ščitila gestapo, se je tudi te polastil strah in je na vsak način hotela likvidirati Erpiča F., Amona M. in Senka F. Odkrito borbo med kranjsko gestapo in domobranci je preprečil samo konec vojne. To so bile skrite borbe za kulisami, ki so danes le redkim znane, ker so, žal, mnogi izmed ustanoviteljev gorenjskih domobrancev že med pokojnimi.

Središče gorenjskih domobrancev je kmalu postal Kranj. Od tod je bilo voden vso delo, od tod so prihajali vsi načrti za ustanavljanje novih domobrantskih postojank. Vsaka nova domobrantska postojanka je bil nov klin zabiti v partizansko mrežo.

Domobranske postojanke so rastle. Število gorenjskih domobrancev je ob koncu vojne doseglo 2.500 in domobranskih postojank je bilo okoli 30, ki so se raztezale od Lesc do Litije, od Jezerskega vrha do Gorenje vasi. Poleg postojank sta odlično delovali udarni četi: Kranjska in škofjeloška, ki sta v stalnih borbah s partizani dosegli velike zmage.

Za večjo vojaško izobrazbo je skrbela na Brdu pri Kranju podoficirska šola, v kateri so se vežbali najbolj sposobni domobranci za bodoče poljeljnike domobranskih edinic.

Ves propagandni material so domobranci dobivali iz Ljubljane. Direktno so hodili domobranci iz Domžal, Kranja in škofje Loke s kamioni in ga vozili na Gorenjsko ter ga razpečevali potom domobranskih postojank. Prinašali so časopise, slov. knjige in drugo protikomunistično literaturo, kar so ljudje z velikim zanimanjem brali. Z veseljem so segali po toliko časa prepovedani slovenski knjigi. V Kranju je bil tiskan, bolje rečeno razmnožen na ciklostil „Gorenjski Domobranec“. Ta je prinašal vse podatke o borbah in o življenju na domobranskih postojankah. Bil je nekak informativni bilten g. domobrancev.

Domobransko vodstvo v Kranju je z razmahom domobranskih postojank po Gorenjski organiziralo svojo obveščevalno službo, katera je odlično delovala in štela preko 100 ljudi. Na ta način je prišlo na dan veliko partizanskih skrivališč, tiskarn ter vojaških premikov. Pod budnim nadzorstvom so bili tudi partizanski aktivisti in njihove zveze s partizani. Partizani so seveda tudi poskušali svojo špijonažo med domobranci. Toda to so bili zelo redki slučajji in hitro odkriti. Kako malo je vedela partizanska špijonaža o gorenjskih domobrancih, je lahko razvidno iz njihovega pisanja in zapiskov, ki skoraj ničesar ne govore o delu gorenjskega domobranstva, a še manj o ljudeh, ki so ga ustanavljali in kake položaje so zasedali. Ključ uspeha pa je: tajnost, sloga in brezkompromisna borba proti komunizmu.

Gorenjskih domobrancev je danes že malo. Večina je bila vrnjena iz Vetrinja in leži pobita širom Slovenije. Nekaj jih je umrlo v emigraciji, ostali še preživeli domobranci so pa raztreseni širom sveta.

Začeti borbo s komunizmom na Gorenjskem je bilo težko. Tam ni bilo grala. Leona Rupnika. Na Gorenjskem je padla vsa teža samo na ljudi, ki so se upali zoperstaviti komunistom in ustanoviti domobrance. Bili so idealisti, najprej Slovenci, brezkompromisni protikomunisti, ki niso poznali srednje poti; sicer se ne bi upali podati v to orjaško borbo. To so bili pokojni: R. Humer, Albin Gaser, Milan Amon, Franc Erpič, Franc Senk, rav. Lesjak in drugi. Borili so se v težavnih okoliščinah z vsemi takrat razpoložljivimi sredstvi. Niso se bali komunističnega pečata „izdajalci“ in „sodelovanja z Nemci“, ker so se zavedali, da je bolj važen narod in da je komunist njegov največji sovražnik, ki bo ostal na narodovem telesu kakor rak.

Gorenjska je danes še zaprta knjiga velike borbe gorenjskih domobrancev. Dela g. domobrancev še danes mnogi ne poznajo in ga istovetijo s strganimi (Slovenci, ki so bili v službi gestapa in so hodili okoli kmetov

preoblašeni v partizane in izsiljevali od ljudi pomoč za partizane, da so jih potem ovadili, ali pa tudi kradli v imenu partizanov) gestapovci, nemškutarji itd.. To namreč govorijo še danes ljudje, ki so samo nekaj slišali o gorenjskih domobrancih, ali ljudje, ki sta jim ljubša neresnica in potvarjanje. Toda po 25 letih je že čas, stvari presojsati v tisti perspektivi, kot so se dogajale.

Prevelika je bila žrtev naših junakov, previsoke so svetinje, za katere so se borili in za katere so tudi dali svoja mlada življenja: **Bog — Narod — Domovina.**

Vestnik 1949 -- Tabor 1969

Ko je tedaj že priletni in z delom preobloženi, sedaj že pokojni gospod duhovni svetnik Karel Škulj iskal sodelavcev za uredništvo in upravo revije „Šmartinski Vestnik“ — glasilo domobrancev in drugih protikomunističnih borecev, je med drugim povabil tudi člana pisateljske družine „France Balantič“ gg Adolfa Škrjanca in Ivana Korošca. Ta dva, videč potrebo, sta se odzvala prosečemu vabilu in nastala je trojka: Škulj-Škrjanc-Korošec, ki je prevzela uredništvo in upravo omenjene revije.

Po nekaj mesecih uspešnega dela pa je zaradi bolezni g. A. Škrjanca in lastni preobremenjenosti ter teži let g. svetnik Škulj predal s popolnim zaupanjem uredništvo in vso upravo g. Korošcu z namenom, da bi list postal glasilo Zveze.

V potrdilo gornje navedbe, pa zaradi nekaterih dvomov, ugibanj, ali celo napačnih trditvev in zahtev, priobčujemo naslednje pismo, ki je prepis izvirnika:

17. maja 1958.

Dragi g. Korošec!

Danes sem odkrito govoril z g. svetnikom Škuljem o Vestniku. Po dolgem razgovoru mi je rekel, da je Vam izročil vso upravo in vse finance. Ko sem ga opozoril na to, da Vi verjetno tega ne veste, mi je dejal, da naj Vam ponovno povem, da imate Vi v svojih rokah vso upravo in gre Vam vsa naročnina* in napišite to tudi v Vestnik. Tako mi je izrecno dejal in Vam to pišem, da imate v svojih rokah pismen dokument.

Tako mislim, da je ta zadeva sedaj dovoljno rešena.

Lepo Vas pozdravlja

Vaš Smersu.

* Podčrtano tudi v pismu. — Op: ur.

F. Gr.

Nagrada za laži in potvarjanja dejstev

Štefanija Ravnikar-Podbevšek je v priredbi Zavoda Borec, Ljubljana 1966, izdala knjigo pod naslovom Sv. Urh. Delo obsega 612 strani laži, izmišljotin ter potvorb, ki jih s satansko natančnostjo skuša nadebudna tovarišica prikazati kot „golo resnico“.

Vse življenje je ta tovarišica hrepenela po časti, slavi in priznanju. Njen napuh je bil prevelik, da bi ji dovolil ostati le nezadostna oseba podeželjske učiteljice. Svojih visokih ambicij ni mogla doseči z ustvarjalno ali pedagoško znanostjo; zato se je poslužila drugega izhoda — laži. Hlapčevsko se je vdinjala modernim zločincem današnje dobe, da z lažmi doseže, kar s svojo nesposobnostjo ni mogla.

Tovarišica-učiteljica je z omenjenim ceom zadostila svojemu častihleplju. O njej je pisalo komunistično časopisje in njena osebnost je postala predmet laskavih debat v vrstah istovetnikov. Komunistični veljaki od Vidmarja navzdol so ji zapeli hvalo. Kako tudi ne, saj z lažmi in izmišljotinami dokazuje to, kar vsi komunistični „zgodovinarji“ v Sloveniji kljub vsem pripomočkom in arhivom niso bili v stanju dokazati.

V knjigi, ki jo je napisala v skrajno rafiniranem slogu, prinaša tako zamotano pisanje o Sv. Urhu, da gotovo še sama verjame, da je tako. Toda kljub vsemu srdu in kljub tisočerm izmišljotinam in navzlic vsej pomoči od strani oblasti, ni mogla dokumentarično prikazati tega, kar je hotela, oziroma kar na dolgo in široko navaja, da skuša dokazati.

Dvajset let je preteklo od konca vojne do tedaj, ko je tovarišica Podbevškova izdala svojo knjigo, v kateri trdi, da je Sv. Urh grobnica slovenskega naroda. Sama trdi, da je raziskovanje o Sv. Urhu bilo njeno življenjsko delo; toda vse, kar je mogla ugotoviti, je to, da je po hribih okoli Sv. Urha bilo odkopanih 87 trupel, ki naj bi po njeni zamisli bili del stotin, katere naj bi protikomunisti med vojno pobili.

Seveda tudi teh 87 ni mogla dokončno identificirati. Med temi so namreč bili tudi taki, ki so padli v borbi za Sv. Urh septembra 1943. Toda, ker sta laž in osebna ambicija bili njeno vodilo, se je morala izražati v superlativih in vsebino knjige napihnuti na preko 612 strani, kar bi lahko zapisala na nekaj kratkih straneh. Morala je ravnati tako in napihnuti laž, ako je hotela postati „slavna pisateljica“. Kdo bi se sicer zmenil za njo in njeno pisarijo? Recenzenti, ki so pisali oceno njenega dela — kajpak vsi komunisti in sami zločinci — so temu delu dali žig nepopisne „zgodovinske“ vrednosti. Še več; delo je bilo nagrajeno s Kajuhovo nagrado za leto 1965.

Malokdaj se v življenju pripeti, da so neresnične navedbe ali potvor-

be deležne nagrade; toda take stvari so možne in se dogajajo v deželah, kjer vladajo zločinci mednarodnega kova. Z lažmi, potvorbam., prevačami in propagando je treba uspravati novi rod, da se zločini in pravi zločinci zakrijejo.

Tovarišica učiteljica je v svojem delu skušala dokazati, da je večina slovenskega naroda bila med vojno ničvredna. Izjema naj bi bilo samo nekaj sto komunistov, ki so po nalogu mednarodne komunistične zarote načrtno in brezvestno uničevali narod. Kolovodje komunistične revolucije, katere tako Podbevškova kot današnja oblast imenuje narodne heroje, so se za svoje zločine izvežbali v Sovjetiji in v španski državljanski vojni. Da, tovarišica učiteljica si je s tem delom zapisala svoj: Mane tekel fares...

Poznavalci razmer bodo odgovorili na konkretne navedbe v raznih poglavjih. Tale odstavek je namenjen vsebini njenega III. poglavja, ki govori o prvih slovenskih četnikih na Sv. Urhu.

V tem poglavju tovarišica na dolgo in široko opisuje formacije prve slovenske narodne ilegale. Z velikim pompom, studom in opletanjem z imeni skuša dokazati nekaj, kar je vse drugo kot resnica. Prvo narodno skupino a priori ožigosa za „izdajalsko skupino“, „okupatorjeve hlapce in morilce“

Suno se je trudila, da bi svojemu tendencioznemu opisu dala dokumentarni značaj. V opisu pa manjka tisto bistveno, kar kroniki daje zgodovinski značaj, to je resnica in objektivnost. Zgodovinskih resnic se potvarjati ne da in ne sme, če pa se jih, potem tak spis postane navadna izmišljotina. Delo Podbevškove pa je še več kot izmišljotina; je načrtna laž, torej direktno zločinsko početje.

Kot primer pogledjmo nekatere odstavke v tem poglavju.

Potem, ko je v prvih poglavjih po svoje okarakterizirala vse tiste osebe, ki naj bi imeli glavno vlogo v njeni zgodbi, se je lotila posameznih dogodbok. Na strani 92 je med drugimi zapisla:

„...Joško Jakoš je vodilne člane Slovenske legije v dolbrunjski občini obvestil o nalogi, ki jo je prejel, in jim pojasnil, da bodo prišli v urhovske gozdove Mihajlovičevi četniki oficirji in jih izurili za boj proti partizanom. Po opravljenih vojaških vajah bodo odšli v Gorjance na Dolenjsko, kjer se bodo združili s številno četniško vojsko...“

Kako naj bi Joško Jakoš mogel dajati take izjave, ve le Podbevškova in nihče drugi. Kdorkoli je tedaj delal s prvo ilegalo, je bil strogo zaprišežen, da o tem ne govori z nikomur, razen z ljudmi, za katere je bil predhodno obveščen, da z njimi stopi v zvezo. Vsak od delavcev in organizatorjev je vedel bore malo; le tisto najnujnejše, kar je rabil za izvršitev naloge, ki mu je bila poverjena.

Sploh ni resnica, da je bilo zbiranje pri Sv. Urhu v prvotnem načrtu. Prvotni načrt in poskusi so bili storjeni drugje (v okolici Novega mesta). Šele tedaj, ko se je izkazalo, da so tam prilike bile neugodne, je padla odločitev, da se prva ilegala formira v sami Ljubljani in od tod po najprimernejši poti odide na teren. Nobenega govora ni bilo, ko so prvi odšli v

Bizovik in k Sv. Urhu, da bo odred šel v Gorjance. Dejanski načrt je bil da bo ta odred odšel v Suho krajino.

Za vse te podrobnosti Jakoš sploh vedel ni. Nikdar in nikjer ni bilo govora o kakršnih koli vojaških vajah; še najmanj pa pri Sv. Urhu, ker bi bilo skrajno nespametno in nevarno tako za odred kot za prebivalstvo. Joško Jakoš je bil vprežen v delo šele tedaj, ko je bilo določeno, da se odred zbere pri Sv. Urhu in ni vedel nobenih podrobnosti o tem.

Izreco lahko tudi potrdim to, da je laž, da bi tedaj bili kakršni koli načrti za borbo proti partizanom. Odred je imel določen načrt organizirati slovensko prebivalstvo za borbo proti okupatorju in nič več. Glavno poveljstvo je dalo izreco nalogo, da se je treba izogibati srečanja s partizani in jih ne napadati.

Organizatorjem in borcem na terenu niso tega povelja podrobneje razložili, toda očitno je v vodstvu tedaj še vedno prevladovalo gledanje, da bo možno priti s partizani do skupnega imenovalca v borbi proti okupatorju.

Tako gledanje se je že tedaj in kasneje pokazalo kot slepo in se kruto maščevalo. Sam Joško Jakoš je postal žrtev takega gledanja. Bil je v patrolji julija 1943, katere vodja se je v Družinski vasi skušal razgovarjati s partizansko patroljo o skupnem nastopu. Toda partizani so bili zločinci in jim je boj proti okupatorju bil le postranska briga in krinka, zato so četniško patroljo razorožili in večino zajetih pobili na Trebelnem. Najbolj pa so mučili Joška Jakoša. Kjerkoli tovarišica ne ve podatkov, enostavno uporabi izmišljotine in tako recimo Jakošu pripisuje gotove naloge, s katerimi ni imel prav nobenega posla.

Na strani 95. so zabeležene izjave kapetana Dobrivoje Vasiljeviča:

„...Kot najzanesljivejše izmed ljudi, ki jih je spoznal med bivanjem v Bizoviku, je imenoval profesorja in rezervnega podporočnika Janeza Gruma iz Poljske strani...“

Ironija! Janez Grum ni nikoli obiskal ilegalcev ali njih taborišča v Bizoviku in je o celotni stvari vedel bore malo. Toda Podbevškova je morala načrtno umazati vsakega vidnejšega katoliškega človeka, kar misli, da je storila s tem, če jih je v tisti dobi vezala na organizacijo prve ilegale. Janez Grum in mnogi drugi vidnejši katoliški predstavniki se tedaj za prvo ilegalo niso preveč navduševali. Bili so med tistimi, ki so bili mnenja, da je odhod v ilegalo preuranjen in da bi ga bilo treba preložiti na poznejši primernejši čas.

Podžupan Feliks Pogačnik je res dal nekaj pušk in ročnih granat. Če smo točni: pet pušk in 4 granate. Ni pa tega orožja on sam peljal k Sv. Urhu, kot trdovratno in „dokumentarično“ prikazuje tovarišica-učiteljica. O tem je na strani 96 zapisala:

„...Pogačnik si je nabavil čisto novo lajto za prevažanje gnojnice, zložil vanjo orožje in ga 15. maja proti večeru pripeljal do Jakoševih na Tarnavo. Po poti so ga znanci spraševali, kaj prevažava v tako čedni lajti in od kdaj ima njive na dobrunjski strani...“

Iz gornjega se vidi, kako zanesljive priče ima nadebudna tovarišica, ki govore in pričajo o tem, kar se nikdar ni zgodilo. Orožje je res bilo prepeljanó v lajti na Tarnavo, toda peljal ga je tja 14-letni Pogačnikov sin Branko ne pa Feliks Pogačnik.

On ni nikdar sam prišel ne k Sv. Urhu ne v Bizovik in ni imel nobenega osebnega stika z ilegalci tam.

Čudno pa je to, da tovarišica z vsemi svojimi pričami ne opiše, kaj so partizani storili s Feliksom Pogačnikom in njegovo ženo. Ta morija je tovarišici dobro poznana. Toda zdi se, da ji je treba osvežiti spomin, ki je morda med tem že zarjavel, kot je zarjavela njena vest.

Pogačnika je skupina partizanov ugrabila na njegovem domu v Zg. Kašlju. Obkolili so hišo, toda ker se jim ni predal, so mu začeli obljubljeni, da bodo izpustili ženo, ki so jo pred tem aretirali na cesti s pomočjo tistih terencev v Dobrunjah, o katerih toliko piše tovarišica Podbevškova kot mučeniških Sv. Urha. (Na drugem mestu več podrobnosti o teh.) Feliks je verjel in ljubi in šel z njimi. Zločinci pa ne pozneje častne besede, zato se ni vrnila ne njegova žena ne on. Oba sta bila na nekakšni zverinski način pobita po silnem mučenju, ki ga bomo tudi opisali.

Pri tem pripomnimo, da je Marija Pogačnik bila poštena in tiha krščanska žena, mati treh otrok in tedaj v nosečem stanju. Kasneje je sin Branko našel njen grob in prosil za prekop. Toda rajonski odbor v Dobrunjah, v katerem je sedela „slavna tovarišica Podbevškova“, je odločno odklonil prekop. Podbevškova pač ni mogla dovoliti, da zločin pride na dan, ker je sama sodelovala z zločinci.

Zakaj „pisateljica“ ne pove, kako je bil Pogačnik umorjen in kaj je bila njegova krivda? Ni je bilo, kajti bil je pošten mož, ki mu je bila mar svoboda slovenskega naroda in je zato bil pripravljen pomagati tistim, ki so šli v boj za pravice slovenskega naroda. Je mar to zločin? Mar ni imel vse pravice tako misliti!? Kdo mu je mogel braniti, da je čutil z narodom! Nihče! Le peščica zločincev — komunistov!

Na strani 97 je zapisano, da je Albin Grajzer „narodni heroj“ in ubijalec profesorja Ehrlicha in drugih, s patroljo polovil osem četnikov in njih sodelavcev in jih 17. maja izročil komandantu drugega bataljona II. grupe odredov Francu Marovcu... Ne vemo, koga tovarišica s tem misli, kajti dejstvo je, da noben četnik ni bil zajet od partizanov.

„Priječi četniki in njihovi sodelavci niso bili jedro skupine, ki se je zbirala v urhovskih gozdovih. Partizanom so prišli v roke bolj po naključju kot po načrtnem in dobro pripravljenem posegu...“

Laž se vrsti za lažo... Nihče ni bil po naključju ujet. Resnica je, da so nekaj fantov in pa očeta Joška Jakoša ugrabili na samem domu in jih odvedli proti Polci ter vse tudi pobili, čeprav niso imeli nobene zveze z omenjeno ilegalo. Večina od njih sploh ni vedela, kaj se je pravzaprav organiziralo. Zato niso imeli partizanom kaj povedati o tem, ne pa, da so trdo-

vratno molčali. Zasluga za te „aretacije“ pa zopet gre domačim partizanskim aktivistom, katere objokuje tovarišica na Sv. Urhu.

Mazovec naj bi po navedbah v knjigi na večer 17. maja prišel na Sv. Urh, da polovi „četnike“, ker so tako zahtevali aktivisti; toda da jih ni našel, ker so s prvim mrakom pobegnili. Ne, nismo pobegnili! Okoli 10. ure zvečer smo bili še v Bizoviku, nato pa odšli na Sv. Urh, bili tam vse do polnoči, nato pa mirno brez kakih motenj odšli proti Orljem.

Na strani 100 je govora, kako so partizani našeli „zajetim“ (v resnici ugrabljenim) imena žrtev, ki so padle zaradi njihovega „izdajalskega delovanja“... Kako daleč more nekdo z lažmi! Zakaj ne navaja primerov in dokazov? Zato, ker jih ne more! Nikomur se zaradi zbiranja prvih ilegalcev ni niti las skrivil, kaj šele da bi kdo zaradi tega bil ali aretiran ali ubit.

Če hočemo govoriti o italijanskih racijah, ki pa s tem nimajo nobene zveze, potem moramo tudi priznati, da je v primeri s protikomunisti partizanskih ljudi bilo bore malo odvedenih v koncentracijska taborišča. Partija je preko zvez z Italijani dobro poskrbela za svoje aktiviste, kar tovarišica sama dokazuje z opisom zadeve o Maksu Galeti, četudi ta zadeva nima nobene zveze ne s prvo ilegalo, ne s kakršnimkoli protikomunizmom.

Na strani 103 je zapisala, da je odred od Sv. Urha prišel v bližino Žužemberka in se utaboril na hribu Cvibelj. Tam da je bil „slučajno“ neki 16-letni mladenič, ki je hotel videti „partizane“; in tega naj bi odredni poveljnik poslal do žužemberškega kaplana Janeza Jenka.

Resnica je, da so zveze z Žužemberkom bile napravljene preko dveh članov odreda, ne pa preko kakega civila ali kakega slučajno našlega mladeniča. Interesantno pri tem je, da tovarišica sama s prstom pokaže, da so partizani bili zločinci. O namišljenem mladeniču piše:

„...Po poti je fant, ki je bil navdušen za partizane, pre-mišljal, kakšno zvezo bi mogli imeti partizani z župniščem. Namesto kaplanu, je odnesel pismo na drugi breg Krke, kjer so se zadrževali partizani...“

Po mišljenju nje in mladeniča je torej bilo vse, kar je bilo slovenskemu človeku sveto: vera, cerkev, duhovniki in narod, nezanesljivo... Takšno mišljenje so lahko imeli samo zločinci! Le zakaj ne pove imena mladeniča? V žužemberški okolici bi somišljenike partizanov na prste prešteli.

O prvi ilegali je v knjigi še veliko, toda resnice se ne da nikjer izluščiti. Dogodke pomeša drugega z drugim in brez kakršnegakoli kronološkega reda ali dokazov. Imena meša in veže skupaj čisto poljubno.

V prvo ilegalo je uvrstila recimo Albina Breskvarja in Ivana Cankarja. Ne prvi ne drugi ni bil nikoli v ilegali. S silnim srdom se zaganja v župnika Keteja in mu dokazuje vse mogoče „zločine“, o katerih ubogi župnik ni imel pojma. Župnik Kete ni imel nobene zveze s prvo ilegalo in zato se ga v to mešati ne more in ne sme. Govori dalje o zločinih prve ilegale, pa nima niti enega konkretnega primera, kaj šele dokaza. Jih pač ne more imeti, ker zločinov ni bilo.

Člani prve ilegale so bili idealisti, pošteni ljudje, ki so ljubili svoj narod, ki je tedaj trpel, in katerega so komunisti tako neusmiljeno pribili na križ. Kolikokrat bi prvi ilegalec lahko ubili tega ali onega partizana že v prvih dneh, pa tega niso storili, ker to ni bil njihov namen in je tako bilo tudi povelje. S partizanskimi patroljami in posameznimi malimi zasedami smo se srečali že maja v okolici Dobrega polja, zlasti pri Sv. Antonu. Z lahkoto bi te zasede uničili, pa tedaj ni padla nobena žrtev.

Peščico ljudi — pravih komunistov je kasneje ta odred samo justificiral. Vsega štiri! Toda sodilo jih je izredno vojaško sodišče in obsodilo šele tedaj, ko je bilo dokazano, da so bili navadni zločinci.

Tovarišica učiteljica na straneh 101—102 navaja naredbo partizanskega poveljstva v zvezi s prvo ilegalo. V tej naredbi razlaga, da je namen prve ilegale zanetiti bratomorno vojno v korist okupatorjem in zato daje nalog, da bo vsak, ki bo karkoli organiziral izven partizanskih trup, takoj ustreljen.

Vprašamo, kdo je tedaj dal peščici komunistov pravico, lastiti si monopol odpora proti okupatorju in si lastiti vodstvo nad slovenskim narodom?

Prva ilegala je bila ustanovljena na povelje generala Mihailoviča, ki je bil član jugoslovanske vlade v emigraciji. In ta je tedaj bila zakonita oblast, ki jo je vsaj na tistem priznavala velika večina slovenskega naroda. Izjema je bila le peščica komunistov.

Komunisti niso imeli ne moralne, ne legalne osnove, lastiti si kakršnokoli pravico nad slovenskim narodom in jih narod ni priznal ne tedaj in še danes po 24. letih ne. Na oblast so prišli z zvižaco, zločini in po zaslugah mednarodne zarote in to oblast drže izključno le s silo še danes.

Kar pa se tiče državljske oziroma bratomorne vojne, pa bi bilo treba osvežiti spomin komunistom in tovarišici Podbevškovi bolj dodobra. Tako kot so v Srbiji, so tudi v Sloveniji komunisti s svojimi partizani bili tisti, ki so jo pričeli.

V Sloveniji je že padlo okoli dva tisoč ljudi pod terorističnimi zločinskimi krogli komunistov, še predno se je pričela kakršna koli priprava za oborožen nastop proti njim. Dalje: ko je bila prva ilegala na terenu, ta ni napadala partizanov, ampak so bili partizani tisti, ki so jo napadli prvi pri Starem gradu 26. maja 1942. In kolikokrat še kasneje!

Neizpodbitna resnica je in ostane — ne glede na to kaj pišejo Podbevškova in njeni partnerji —, da so komunisti bili in ostali zločinci, da so oni bili tisti, ki so krivi deset in deset tisočev umorov, katerih pa seveda ne priznajo in so bili oni, ki so pričeli in razbohotili bratomorno klanje. Vse v cilju mednarodne zarote, ki se vodi še danes, in v kateri isti komunisti in tovariši Podbevškove hujskajo svet in izmozgavajo slovenskega človeka za podpiranje komunističnih akcij po vsem svetu.

Kjer je zločin, tam je laž, zato se tendencam slavne tovarišice Podbevškove ne moremo čuditi. Poskrbeli pa bomo, da bo zapisana tudi resnica in da bo svet zvedel za vse zločine komunistične partije Slovenije.

Nemorala je grobar vsake družbe!

Za tiste, ki hodijo v domovino občudovat „pridobitve socialistične stvarnosti“, prinašamo brez komentarja dobesedni odlomek iz pisma, ki ga je pod gornjim naslovom objavil dipl. inž. agr. Alojz Metelko iz Trebnjega v „Dolenjskem listu“ — doma! — (Op. ured.)

Študentje so bili že od nekdaj nosilci naprednih idej, tudi večina naših se v zadnjih demonstracijah ni potegovala samo zase, temveč predvsem proti krivicam, privilegijem, zlorabi socialističnih idej, neodgovornosti, mlačnosti, familiarnosti, izkoriščanju, poniževanju in korupciji.

Ali morem zapisati kaj drugega kot da je naš kmečki človek potlačen in ponižan? Kaj je bilo narejeno zanj, ki je veliko prispeval za narodno vstajo v zadnji vojni, kdo poskrbi zanj sedaj, ko ne more prodati pridelkov, nekateri pa na njegov račun kujejo milijone?

Brezimna množica so, v višjih predstavnških telesih nimajo svojih zastopnikov, da bi njihove koristi uveljavljali po samoupravni poti. Ker te poti nimajo, jim ne preostane nič drugega, kot iti na ulice in pokazati nase in svoje probleme. Žal kmetovalci ne poznajo tiste organiziranosti, ki bi bila potrebna, da bi stvari spremenili, da bi uveljavili načelo delitve po delu in doprinosu družbi.

Že leta in leta ugotavljamo, da kmetovalec ne more dobiti v banki kredita za nakup stroja, bančni uslužbenci in drugi priskledniki pa si ob mastnih plačah delijo posojila za vikende in se izgovarjajo na samoupravljaljske pravice. Samoupravljanje z denarjem, ki so ga drugi prislužili! Si morda na tak način predstavljamo odmiranje države? In kaj delajo naši uvozniki v svojem gonu za velikim zaslužkom? In kdo je poklican, da jim to prepreči? Toda kot da se ni nič zgodilo nihče ni odstopil, nihče priznal, da je nesposoben.

Od vsega pa mladega človeka najbolj moti to, da v naši družbi sploh ni na mestu biti pošten, delaven, modernejše je biti „iznajdljiv“ goljuživ, gobezdav, tak, ki zna izsiliti svoje sebične koristi in ki ima dobre zveze.

Če kaj razkrajja našo družbo potem je to nemorala. Tisti, ki največ govorijo, kako bi moralo biti, postajajo pogrebci socializma, družbenega reda, ki naj bi bil bolj pravičen od vseh dosedanjih. Nova nacionalizacija bi danes resnično zajela tiste, ki si bogastva niso prislužili z delom. Na to so opozorili študentje, ki so mladi, brez predsodkov. Zabolelo nas je, ker so povedali resnico, ki ni zavita v govorniške puhlice, kar zna pri nas tako dobro početi toliko ljudi, ki od tega dobro živijo.

Človeku se upira vse to prazno grmenje okoli ljubljanske banke, ki

znova potrjuje, kako težko je v naši družbi zamenjati „bogove“, „zaslužne in nenadomestljive“ ljudi, ki ob svojih dohodkih sploh ne poznajo več resničnih problemov naših ljudi in se Titovim pozivom smejejo v hrk.

Smó v velikih gospodarskih težavah. Veliko besed, veliko opravičil, toda v teh težavah si nekateri izmišljajo, kakšen luksuz bi si še privoščili, drugi pa živijo v revščini in nevednosti. Pojdite po dolenjskih vaseh in pogledjte ljudi, za katere poznajo naša vodstva samo prazne tolažbe in priporočila ter ugotovitve, da se ne znajo obrniti, znajti in prilagoditi, ukreprov in prave pomoči pa ni od nikoder.

Vse to je tisto, kar revoltira ljudi, in če bo tisk k odpravi kaj pripomogel (in to s konkretnimi primeri), bo upravičil svojo družbeno vlogo.

F. Slak

Obtožujem morilce Coffina!

Če se prav spominjam, je bilo nekako po letih 1952 v Kanadi, ko so časopisi prinesli novico o umoru treh ameriških lovcev na medvede v kanadski pokrajini Quebec. Po daljšem raziskovanju je policija prijela nekega nepridiprava z imenom Coffin in ga obtožila umora. Razprava je trajala dalj časa in Coffina je porota spoznala za krivega. Sodnik ga je obsodil na smrt z obešenjem.

Vsi prizivi in prošnje niso ničesar zalegle; tudi pravosodno ministrstvo ni spremenilo obsodbe. Coffin je moral na vešala. Toda še njegove zadnje besede so bile, da je nedolžen!

Ta obsodba je vzbudila zanimanje nekega francosko govorečega Kanadčana. (Obsojeni Coffin je bil angleško govoreči Kanadčan) Začel je raziskovati njegov slučaj. Po daljši študiji, izpraševanju itd. je prišel do prepričanja, da je bil obešeni Coffin nedolžen. Napisal je knjigo v francoščini pod naslovom: „Obtožujem morilce Coffina.“

Ta knjiga je vzbudila veliko zanimanja po vsej državi. Časopisje in javno mnenje je o njej toliko razpravljalo, da je vlada imenovala kraljevsko komisijo in dala na razpolago denar za raziskovanje slučaja.

Ne spominjam se, kakšen je bil izid preiskave. Za nas tudi ni važen. Zelo važno pa je vprašanje: Kaj je nagnilo tega pisatelja, da je poklical na „bojno polje“, policijo, advokate, poroto, sodnijo in celo pravosodno ministrstvo, da bi opral čast obešenega nepridiprava? Je bila to želja po senzaciji? Želja po popularnosti? Ali čisto navadno finančno stremljenje? Neki komentator je pribil: „Pisatelj se je postavil na stališče: Če je obešeni Coffin nedolžen, niso krivi samo tisti, ki so ga obsodili na smrt; kriva je družba, ki je postavila zakone, po katerih je treba deliti pravico in krivdo dokazati... Kako strašno mora biti umirati nedolžen, da zločinec lahko hodi svoboden pod soncem...“

Ne vem, kolikokrat mi je v teh letih prišel na misel ta pisatelj, ki je bil druge narodnosti in jezika obsojenca. Vendar pa mi je prišla na misel slovenska protikomunistična in politična emigracija. Še nobena emigracija pred nami, pa tudi nikoli več za nami ne bo imela toliko intelektualnega kadra. Imamo Narodni odbor, politične stranke, časopise in revije, kulturna in prosvetna društva, akademska društva, akademsko starešinstvo, kulturno akcijo, socialne krožke, kjer razpravljamo o papeških okrožnicah, univerzitetne profesorje, znanstvenike vseh vrst, diplomate, gospodarstvenike, pesnike in pisatelje, politične načrte, kako bomo uredili svet in koga bomo v tej ali oni občini v Sloveniji postavili za župana, ko bo današnje oblastnike vzel vrag... Vse imamo; nimamo pa nobenega znanstvenika, politika, pisatelja itd., ki bi bil dozorel zgoraj omenjenemu Kanadčanu in bi zakričal v svet: „Obtožujem morilce slovenskega domobranstva in drugih protikomunističnih borcev in civilistov!“ Da; vse imamo, samo tistega nimamo, kar pravi, če se ne motim, sv. Pavel: „Če imam vse, ljubezni pa nimam, sem nič!“

Ako človek resno pogleda v to našo emigrantsko elito, se mora nad njo zjokati; kot se je zjokal Kristus nad Jeruzalemom: „O, ko bi ti spoznalo čas svojega obiskanja...“

Pred menoj na mizi leži številka 4 Tabora 1967. Strmim v sliko na naslovni strani. Obrazi so mi osebno neznani. Stavljam pa si vprašanje: Kje so vaši grobovi? Kako ste umirali? Zakaj? Kdo je kriv? Mrtvi junaki, poznate našo stvarnost po dvajsetih letih, ko se klanjamo zlatemu bogu...? Kako se počutite v hladnih grobovih, če veste, da tisti, ki so vas spravili v uniforme o vas molčijo ali celo z gnojnico zalivajo praprot in divje rože na vaših grobovih? Kako se počutite, če vidite gospode, ki ste jim čuvali glave, danes kot tuje turiste in znanstvenike hoditi po Ljubljani in nekatere izmed njih celo na „romanju“ pri sv. Urhu; ne obiščejo pa vaših grobov...? Prav je, da jih ne obiščejo, ker bi se mrtvi v njih obrnili. Ni meje med idejo in politiko; ali pa je oboje samo lestvica za položaje?

Odkar se je zamajala komunistična struktura v domovini, že oznanjajo: Stalinizma ni več! Njegovi hlapci in likvidatorji pa še vladajo! Povelje je prišlo od zgoraj! Sedaj zopet z zavezanimi očmi v dialog! Čimprej odpustiti in pozabiti: tako nas uči vera.

Kako se to lepo sliši. In pravica in resnica? Pravica je za tiste, ki so dovolj sposobni, da si jo ustvarijo; resnica pa je za tiste, ki se v njej utapljujejo.

In mi? Ali smo dozoreli, da bi razumeli pisatelja Cankarja, ki je nekdje zapisal o dunajski revoluciji (1848): „Delavci so šli na barikade, da so študentje prišli do služb dvorskih svetnikov...“

Prijatelj izpred 20 let, Črnogorec Dušan Lazarevič, mi je pripovedoval, da je Njegoš v enem izmed svojih govorov svojemu narodu rekel tele značilne besede: „Narode, želja moja! Narode, snaga moja!“ In povzdignil je glas in zakričal na vse grlo: „Narode, stoka moja...!“

Slovenci smo imeli velike može; le redki izmed njih so ostali in delali

za narod. Pač pa smo Slovenci producirali veliko intelektualcev (preveč za tako majhen narod) za tujino, ki so se v njej izgubili, ne da bi narodu vrnili vsaj obresti na glavnico, ki jo je porabil za njih.

Cankar se je javno obsodil, ker se je sramoval svoje revne kmečke matere. Žal, da je med nami tako malo Cankarjev! Pa vzemimo za svojo mater kmetico ali pa Slovenijo! Do obeh nas vežejo dolžnosti. Dokler teh dolžnosti ne priznamo, tako dolgo nimamo pravice govoriti o pravicah. Še manj, kako se bomo v dialogu lahko vozili z uradnimi Mercedesi z rdečo tablico in v spremstvu slovenske „čeke“ (UDBD).

„Kadar se barka potaplja, podgane bežijo,“ pravi pregovor. Poveljnik in zvesti mornarji se z njo potopijo. So to norci, ali idealisti? Presodite sami!

F. G.

Televizijski intervju z Djilasom

Osmega decembra 1968 je vzgojna televizijska postaja, chanell 21, prenašala enourni intervju z bivšim Titovim podpredsednikom Milovanom Djilasom. V tem intervjuju, ki se je vršil na univerzi v Princetonu v državi New Jersey, je bilo govora o stvareh kot: komunizmu na splošno, Djilasovi ječi in njegovih pogledih o komunistični liberalizaciji in sodobnih problemih. Nas bralce bo verjetno zanimalo, kakšne poglede na današnji svet ima stari komunistični ideolog Djilas.

V svojih izjavah je Djilas opetovano poudaril, da se svetovni komunizem razkraja in da je komunistična dekadenca posebno prišla do izraza ob dogodkih na Češkoslovaškem. Liberalizacija komunizma na Češkem, se po izjavah Djilasa, bistveno razlikuje od liberalizacij v ostalih komunističnih državah. Razvoj na Češkem je po njegovem mnenju odločen korak na pot demokracije. Liberalizacija v Jugoslaviji pa nima nobene zveze z razvojem na Češkem, še več, v Jugoslaviji je razvoj zelo počasen in ne vodi v demokracijo. Interesantno pa je, tako je trdil, da katoliška cerkev v Jugoslaviji govori o spremenjenem komunizmu, ki naj bi naredil pozitivne korake za rešitev socialnega vprašanja. Iz izjav je sledilo, da Djilas v to ne verjame.

O razmerah na Češkem je Djilas govoril še več in na vprašanje, zakaj so se Sovjeti odločili za okupacijo Češke je odgovoril: Dvoje je razlogov za to. Prvič, prehitra in temeljita liberalizacija na Češkem bi utegnila uničiti že itak šibko komunistično carstvo. Nezadovoljstva je povsod dovolj in zlasti še na Poljskem in Madžarskem. Ako Sovjeti ne bi drastično reagirali, bi se slučaj Češke ponovil tudi v teh dveh državah in morda še kjé. Drugi razlog za Sovjetski poseg pa je ekonomskega značaja. Sovjeti nujno rabijo Češko s svojo moderno razvito industrijo in naravnim bogastvom. Sovjeti

na Češkem ne bodo popolnoma uspeli je trdil Djilas. Oni poznajo mentaliteto Čehov in sedanje sovjetsko vodstvo je mnogo prešibko, da bi bilo v stanju zavreti težnje Čehov. Ta šibkost se kaže zlasti v tem, da Sovjeti niso niti uspeli spremeniti centralnega komiteta komunistične partije Češke. Po Djilasovem mnenju bi Čehi naredili mnogo bolje, ako bi se uprli z orožjem in branili Češko pred okupacijo. On namreč misli, da bi se Sovjeti v tem slučaju potegnili nazaj in ne bi napadli Češke.

Radikalna opozicija in liberalizacija režimov je potrebna in je nujnost časa. Nobena tajnost ni, da se liberalizacija komunizma vrši tudi v Sovjetski zvezi in to že vse od Hruščeva naprej. Spremembe se poznajo zlasti v ekonomiji. V vseh komunističnih državah je skupno nezadovoljstvo, skupni ekonomski problemi, cilji liberalizacije pa so različni.

Djilas je dalje komentiral tudi svoja osebna doživetja, zlasti prelom s Titom, ki datira v leto 1955. ko ga je Tito na nekem zborovanju pozval, da odgovori nezadovoljnežem, kar je ta storil, toda ne zadovoljivo za Tita. Govoril je o ječah v Jugoslaviji in o svojem priporu. Na eni strani je trdil, da v jugoslovanskih ječah ni slabo, nato pa na direktno vprašanje priznal, da ga je v ječi zeblo in da mnogokrat, vsaj v samici, ni imel niti najpotrebnejšega. Tu je torej zašel v kontradikcijo samega sebe. Dejal je še, da je velika razlika med zaporom, ki ga je presedel v bivši Jugoslaviji in zaporom pod Titom. V prvem slučaju pravi, da je trpel fizično, sedaj pa psihološko. Psihološko trpljenje pa je najhujše, saj so ga hoteli duševno zlomiti, vendar niso uspeli, je dejal.

Na vprašanje kaj misli o Stalinu je Djilas odgovarjal precej laskavo na račun Stalina. Stalin je po mnenju Djilasa bil proti birokraciji in kot človek je bil genij. Pravočasno je spoznal in odkril plazove novih socialističnih grup in jih uporabil za svoje lastno ustvarjanje. Dalje pravi, da je bil barbarsko strog, toda ne kriminalen. Bil je odkrit, direkten in prijazen. Čistke, ki jih je Stalin izvedel v Jugoslaviji oziroma v vrstah jugoslovanske KP, ki so omogočile Titu priti na krmilo partije, so bile potrebne in koristne, tako trdi Djilas. Na drugi strani pa trdi, da je bil Stalinov napad na Tita leta 1948 neupravičen. Tito je bil tedaj prepričan, da ZD ne bodo pustile, da bi Sovjeti zagospodarili nad Jadranom in to je bil glavni razlog, da ni kloril.

Ob zaključku je še izjavil, da je največja napaka komunizma v tem, ker je utopističen in misli, da more rešiti vse probleme na svetu. Poudaril je, da želi, da bi svobodni svet spoznal, da komunizem, kot mednarodno gibanje ne existira in da bi bilo potrebno, da Zapad konkretno analizira komunizem brez kakršne koli primesi sovraštva. Bistvena je razlika med komunizmom na Kitajskem in Kubi od onega v ostalih komunističnih državah. Spoznati je treba, je dejal, da se vrši liberalizacija tudi v sovjetskem komunizmu, kjer pa je birokracija vse premočna...

Kak poseben komentar k gornjim izjavam skoro ni potreben. Jasno je to, da Djilas, ki je za nekaj mesecev gost univerze v Princetonu, išče prijateljev, tako osebnih kot za svoje ideje in morda ima že svojo ekipo pri-

pravljeno za tisti moment, ko bo Tito spustil vajeti. Komunistični ideologi delajo in misijonarijo po svobodnem svetu. Njihovi načrti so izdelani za naprej. Mi emigrantje pa se lovimo, mahamo po zraku namesto, da bi se združili in pripravili močno alternativo komunističnim načrtom v domovini. Premislimo in postanimo misijonarji demokracije in svobodne Slovenije.

NEKAJ O NAŠI POLITIKI

Ponatiskujemo zanimiv članek „Nekaj o naši politiki,“ ki ga je objavil Katoliški glas — Gorica dne 20. 2. 1969. Leto XXI. števil. 8. (Uredništvo)

V tej številki objavljamo več člankov, ki se tičejo naše politike in pojavov v njej v zadnjih časih. Objavljamo jih kot kronisti, da ljudstvo zve, kaj in kako mislijo in sodijo različni ljudje, ker smo bili in smo posebno v politiki za dialog, to je za izmenjavo misli, idej, pogledov. Saj če so kje različni cilji, različne poti do cilja, so to v politiki. Potrebno je le, da človek premisli in presodi, kateri cilji so boljši in katera pot bolj gotovo pripelje do cilja.

To nam nudi priložnost, da pokažemo na neke hibe v našem političnem življenju, ki jih že dolgo opažamo. Prva taka hiba je pomanjkanje duha dialoga med našimi poliiki.

POMANJKANJE POLITIČNEGA DIALOGA

Najbolj naravno je, da se v tako praktični vedi, kot je politika, pojavljajo različna mnenja. To je vedno bilo, je in bo ostalo. Posebno v demokracijskem sistemu, kot je uveljavljen v Italiji, to ni samo naravno, temveč nujno. Raznolikost političnih idej, mnenj in zato političnih strank in tokov v njih je bistveno za italijansko demokracijo. To opažamo pri vseh italijanskih strankah, celo pri komunistični partiji, ki je bila do sedaj najbolj monolitna v vsem, tudi v političnih ciljih in idejah. Nič čudnega zato, če Slovenci v tem ne delamo izjeme. Vendar je pri nas opaziti eno veliko hibo in sicer to, da ne znamo biti demokratično strpni in začeti med seboj političnega dialoga za okroglo mizo ali na kakem kongresu ali vsaj na prijateljskem sestanku. To, kar bi se moralo obravnavati najprej po moško pri mizi, se obravnava zgolj po časopisih in na žalost tudi pred sodišči; včasih tudi z anonimnimi pismi, kot slišimo.

Vsi taki pojavi v našem političnem življenju so nezdravi in po našem mnenju pričajo o demokratični nezrelosti naših političnih ljudi.

Iskali smo vzrok takemu stanju. Zdi se nam, da je vzrok predvsem v tem, da nimamo prave politične organizacije. Vsa naša demokratična politika se vrši le ob ozkih omizjih enakomislečih, ni pa kake širše politične organizacije in odprte politične razprave. Ali smo imeli že kak odprt in

javen politični sestanek, kongres kake stranke slično kot jih imajo italijanske stranke? Človek dobi vtis, da je vse zakonspirirano, tajno. Podoba je, da se naša demokratična politika vrši na bolj ali manj tajnih sestankih. O politiki se začne javno razpravljati samo pred volitvami. Zato menimo:

1. Politik mora biti strpen, pripravljen kot boksar na ringu dati udarce, a jih tudi sprejeti, brez osebne užaljenosti, v mejah odkritega razgovora in izmenjave misli.

2. Naša politika mora biti javna, odprta, dostopna tudi širšim krogom somišljenikov.

3. Politično delo bi moralo biti bolj organizirano. Vanje je treba v večji meri vključiti tudi mladino.

4. V političnih vodstvih bi morali tudi pri nas vpeljati rotacijo ali izmenjavo. Ali je res nujno, da mora biti gospod N. N. svetovalec vse življenje, četudi je morda mlad? Kako naj si ustvarimo ekipo politično razgledanih ljudi, če so pri politiki zainteresirani vedno isti maloštevilni ljudje?

POMANJKANJE POLITIČNE DIALEKTIKE

Druga hiba v našem političnem življenju je pomanjkanje smisla za notranjo dialektiko v političnih grupacijah, to je pomanjkanje čuta za politično igro večine in manjšine. Od Bleiweisovih časov sem se je nekako uveljavila praksa, da morajo v stranki vsi enako misliti in sicer tako kot misli njen trenutni predsednik ali voditelj. Če kdo drugače misli, je že odpadnik za večino. Če ga ta ne odžaga, se odstrani sam, ker se čuti osebno užaljenega, ker niso sprejeli njegovega mnenja. Tedaj se umakne in ustanovi svojo stranko ali vsaj politično skupino. Naša slovenska politika se tako izživlja v večnem „firerstvu“ in v večnih razcepih. Godi se nam tako kakor lepim kmečkim posestvom: delijo jih toliko časa, da se vse razmrvi in nekdanje lepo posestvo nič več ne pomeni.

Velike in stare demokracije npr. v Angliji in ZDA nam pričajo, da morejo biti med večino in manjšino velike razlike v pogledih, a vendarle v stranki ne gredo narazen. Manjšina pač ve, da bo jutri ona vodila, če se bodo izkazale ideje večine za napačne in zgrešene, njene pa za prave.

ZAKLJUČEK

To je nekaj misli o naši politiki, ki smo jih zapisali, da bi po svoje pripomogli k izboljšanju položaja v naši zamejski politiki. Naj iz tega nihče ne sklepa, da je „Katoliški glas“ postal politično glasilo, kot še vedno ta ali oni zlonamerno zapiše ali izjavi. Prav tako ni prav, da politične članke, ki izhajajo v našem listu, ima kdo za politično mnenje „Katoliškega glasa“. Taki članki, naj so podpisani ali ne, izražajo mnenja avtorjev in sodelavcev, ne pa „Katoliškega glasa“, ki ima le eno politiko: pomagati slovenskim ljudem, da bi tudi v politiki bili prav obveščeni in poučeni in da bi se znali tudi v politiki ravnati po svojem krščanskem svetovnem nazoru v blagor slovenske skupnosti.

Miklavž Božič

DVOJE PISEM

Naš član in sotrudnik g. Radivoj F. Rigler nam je dal na razpolago prepis dveh pism, ki jih je pisal g. Rudolfu Smersuju. — Op. ur.

Cenjeni g. Smersu!

Pišem Vam v zvezi z Vašim dopisom v „Svobodni Sloveniji“ št.7/1969 pod naslovom „Zopet smo separatisti“, v katerem izražate svoje negotovnje nad člankom „Misli ob petdesetletnici Jugoslavije“, objavljenim v Taboru št. 1-2/1969. Gotovo Vam ni bilo težko uganiti — kljub tistemu F med dvema R — da je članek napisala moja malenkost. Zanj sem bil naprošen, a uredništvu sem pustil na izbiro, da ga objavi pod inicialkami obojih obeh imen in priimka ali pa pod polnim imenom.

Nisem mislil, da se bo kdo razburjal zaradi besede separatist v članku, saj nisem nikogar imenoval, na nikogar namigaval, le navedel nekaj kar je, kar obstoji in se ne da utajiti. V „Slovenski državi“, ki izhaja v Torontu, je v številki za mesec julij 1963 objavljena spomenica Slovenskega državnega gibanja, ki poziva slovenski narod, da naj začne boj na celi črti proti komunističnemu režimu, a po njegovem padcu proti obstoječi državi Jugoslaviji (podčrtanje moje). Če jugoslovanske državljane, ki želijo odcepitev svojega naroda od jugoslovanske politične skupnosti in na tem celo delajo, označim z besedo separatisti, nisem storil nič takšnega, kar bi zaslužilo grajo od ljudi demokratičnega kova. Beseda separatist predvsem ni ne žaljivka, ne psovka, temveč korekten izraz, ki se uporablja povsod na svetu, kjer in kadar gre za odcepitev od obstoječe politične tvorbe. Tako smo npr. nekoč brali v časopisu o irskih in škotskih separatistih, ni dolgo od tega pa o kanadskih separatistih. Tudi se mi ne more očitati, da sem naltalčeval, po krivem uporabil besedi separatist in separatizem v svojem članku, katerega namen je bil podati sliko položaja jugoslovanske misli ob petdesetletnici njenega triumfa. Podoba bi bila nepopolna, ne bi odgovarjala stvarnosti in resnici, ko separatizma med narodi, ki sestavljajo Jugoslavijo, ne bi bil omenil. Dokazov o prisotnosti separatizma med nami Slovenci v izseljenstvu, je nič koliko. Zadosten dokaz je že prej omenjena torontska spomenica, ki priča, da gre za organizirani separatizem. Vendar bom omenil še enega. To je članek v „Taboru“ št. 7 1965 z naslovom „Perspektive in slovenski separatizem“, ki kaže, da Vaša trditev, „da se je beseda separatist, ki je po letu 1935 izginila iz slovenskega političnega in časnikarskega življenja, pojavila znova v l. 1969 in to v Taboru“, časovno ne drži. G. Florijan Slak je že 3 leta in pol pred menoj uporabil besedo separatizem in separatisti na straneh istega Tabora.

Ne morem predpostaviti, da bi Vi, razgledani in pozorni politik, mogli spregledati ta članek politične vsebine v Taboru. Zato si kot grajani dovoljujem vprašati Vas: „Zakaj pa pri pojavi članka „‘Perspektive’ in slovenski separatizem“ niste nastopili proti „odločni besedi separatist?“ Mar se Vam takrat ni zdelo, „da ni na mestu njena uporaba in da ne more ustvarjati dobrih medsebojnih odnošajev“, kakor pravite sedaj ob mojem članku?

Gospod Smersu, niste pravičen sodnik!

Guadalupe, 5. marca 1969

Radivoj Frančišek Rigler

Cenjeni g. Smersu!

To pismo je nadaljevanje mojega odgovora na Vaš dopis v „Svobodni Sloveniji“ pod naslovom „Zopet smo separatisti“.

„Odklanjanje praznovanja 1. decembra 1918 ni nič drugega kot protest zoper tiste centraliste in unitariste, ki so s prevaro in zvijačo pripravili zedinjenje,“ pravite v svojem dopisu. Vendar enkrat odločno in jasno povedano in črno na belem zapisano, zakaj „pri ljudeh ni navdušenja za praznovanje“ (Vaše besede, podčrtanje moje) tega zgodovinskega dogodka!

Za protest gre torej. Za protest zoper tiste, ki so že zdavnaj na drugem svetu. Protest proti mrtvim! Nekaj nepietetnega in tudi nekaj nesmiselnega.

Zakaj pa ste v predvojni Jugoslaviji 22 krat praznovali obletnico tega dogodka? Zakaj se niste abstinirali in protestirali takrat, ko so vsi krivci ali večina njih bili še živi? Vseh 22 let vendar ni živela prva Jugoslavija pod diktaturo, ko je protestiranje bilo tvegano. Sicer pa tisti, ki je prepričan, da se bori proti krivici in za pravično stvar, tudi tvega.

Nikakor ne morete pozabiti zvijače in prevare Pašiča in Pribičevića pri zedinjenju, niti po preteklih 50 letih, a mirne duše ste pozabili na koristi, ki jih je slovenski narod imel in jih še danes ima od Jugoslavije. To je ugotovitev in priznanje odgovornih slovenskih politikov.

Kaj pa bi bilo s slovenskim narodom, ko do zedinjenja Države Slovencev, Hrvatov in Srbov s kraljevino Srbijo ne bi prišlo 1. decembra 1918, ampak pozneje ali pa sploh ne? Država S. H. S. ni imela zadostnih oboroženih sil, da bi se mogla uspešno postaviti po robu Italijanom, ki so se pripravljali na vkorakanje v Dalmacijo, ki jim je bila obljubljena po Londonskem paktu, in da zasedejo naš premogovni revir v Zasavju, na katerega so šillili. Pot tja pa gre skozi Ljubljano. Ali bi se naši rodoljubi mogli uspešno boriti proti Nemcem in nemčurjem na štajerskem, ko bi namesto pomoči iz Ljubljane imeli italijanske čete za hrbotom? Bore malo slovenskega ozemlja bi v tem primeru ostalo v Državi S. H. S. To bi bila naša velika narodna katastrofa. Pred njo nas je zavarovalo prvodecembersko zedinjenje.

Slovincem, ki praznujejo 1. december 1918, niso neznane zvijače in

prevare v zvezi z zedinjenjem. Toda zavedajo se, da je škoda, ki jo je prepel slovenski narod zaradi teh negativnih dejanj, kakor tudi zaradi centralizma po Vidovdanski ustavi in pod šestojanuarskim režimom, neprijemno manjša od škode, ki bi jo imeli, ko bi do zedinjenja prišlo šele po italijanskem vdoru. Pravtako se zavedajo, da bo v primeru razbitja Jugoslavije Slovenija močno ozemeljsko obsekana in da bo izgubila svojo dragoceno jadransko obalo. Zato so mnenja, da je potrebno vse storiti, da se Jugoslavija ohrani, in se izogibati vsemu, kar bi njenemu obstoju moglo škodovati. Protesti proti tistim, ki jih več ni in zaradi stvari, ki niso več aktualne, prav gotovo „ne morejo ustvarjati dobrih medsebojnih odnošajev“ (Vaše besede), ki so na slovanskem jugu vsem tako zelo potrebne in ki jih moramo gojiti, če nočemo, da nas ne raztrgajo „los de afuera“.

Predaleč ste šli, g. Smersu, ko ste zapisali, da mi je 1. december bolj simpatičen kot 29. oktober. Če sem se izrazil, da je 29. oktober vsebinsko šibkejši, še ne morete sklepati, da mi je manj simpatičen. Kar je močnejše, ne mora biti tudi bolj simpatično! A zakaj sodim, da je 1. december vsebinsko močnejši, je razvidno iz prejšnjih odstavkov tega pisma.

Jaz dajem 29. oktobru, kar je njegovega, in sem tudi dal lansko leto ob njegovem zlatem jubileju; dajal pa sem in bom dajal pravtako 1. decembru, kar je njegovega. Hvaležnost mi to narekuje. Hvaležnost vsem tistim Slovincem, Hrvatom in Srbom, ki so delali, se borili in tudi padali: bili streljani, obešani in umirali počasne smrti v trdnjavskih kazematah, da bi prišlo do zedinjenja, do skupne države južnoslovanskih bratov, da ne bi bili več izkoriščani in zaničevani od drugorodcev, ki so se nam bili vsilili za gospodarje; da bi zaživel lepše življenje svobodnih ljudi in da bi se z združenimi močmi bolj zanesljivo zavarovali pred sovražniki.

Ni mi prijetno pri duši, ko vidim, da velika večina Slovencev, na katere se Vi s ponosom sklicujete ob koncu svojega dopisa, ne cení naporov in žrtev, ki jih je zedinjenje terjalo, in tudi ne koristi, ki jih je prineslo. Njej bistvo prvodecemberskega zedinjenja ne pomeni nič; ona ve samo za senco, ki je spremljala ta svetli dogodek. Spominja se, da je dr. Korošec pri zedinjenju bil izigran, a ne vpraša se, ali bi dr. Korošec odobril njeno stališče, ki ga je zavzela do zedinjenja.

Pričakoval sem, da se bo vsaj ob lanskoletnem 1. decembru, ob petdesetletnici zedinjenja, potem ko smo tako veličastno proslavili petdesetletnico osvoboditve, pri nekaterih iz te velike večine oglasila vest in zahtevala, da se tudi 1. decembru da, kar zasluži. Nič tega! Nobenih glasov ki bi zedinjenju pošteno priznali njegov pomen. Ko bi ta velika večina vsaj ostala pri svojem običajnem molku, ko se je skromna manjšina pripravljala, da se oddolži 1. decembru! Tednik „Svobodna Slovenija“ je „počastil“ 50-letnico zedinjenja s kukavičjo gesto: ponatisnil je napad na 1. december iz ljubljanskega komunističnega dnevnika...

Neupravičeno neprijazno obnašanje, ki ga kaže velika večina Slovencev do zedinjenja, utegne biti usodno za slovensko prihodnost. Dajemo vtis,

da sedaj, ko smo se opomogli, ko smo postali najbogatejši med narodi Jugoslavije, ne želimo biti več z njimi v skupnosti in da jo bomo ob prvi priložnosti zapustili. S tem delamo še težje že tako soparno ozračje med Jugoslovani doma in po svetu; a poklicani smo, da temu ozračju prinesemo svežega zraka. Da, poklicani smo! Ekumensko gibanje nas že nekaj let kliče k temu delu. Velika večina Slovencev v izseljenstvu se do sedaj ni zganila na te klice.

Bom končal svoj odgovor, čeprav nisem še izčrpal vsega, kar sem mislil povedati in za kar ste mi s svojim dopisom v „Svobodni Sloveniji“ dali povod. Prosim in upam, da obe pismi vzamete kot polemiko o javni zadevi in ne kot osebno obračunavanje tudi na tistih mestih, kjer sem uporabil 2. osebo množine. Moje razmerje do Vas ostane v znaku spoštovanja in hvaležnosti. (Nisem in nikoli ne bom pozabil Vašega prizadevanja za rojake v begunskih taboriščih v Italiji, kakor tudi Vašega zavzemanja, da je izšel moj učbenik kasteljanskega jezika.

Z lepimi pozdravi Vaš

Guadalupe, 15. marca 1969

R. F. Rigler

ZA ČIŠČENJE POJMOV

P. B.

OBLEGANI TABOR (II)

V „Vestniku“, II-1969 je g. Rudi Bras smatral za potrebno, da se znese nad menoj in nad mojim člankom „Oblegani tabor“, ki je bil objavljen v reviji „Tabor“, 11-1968.

Obžalujem, da je ta moj članek, ki je bil pisan z nekim čisto določenim namenom: da namreč zavrne vse tiste z ene in druge strani, ki organizacijo ZDSPB Tabor silijo v politične vode, — povzročil pri g. Brasu toliko žalosti, da se je poslužil celo (malce neoriginalne) „slabe slovenščine“ v svojem izpadu.

Naj torej odgovorim na izvajanja g. Brasa.

1. V svoje pisanje seveda popolnoma verjamem, gotovo pa vsaj toliko, kot gg. L. B. (Gorica); S. Bc.; G. M.; A. S.; K. L. (Rim); P. M.; J. J. (Argentina) in tudi Zoran, ki so vsi na ta način podpisali svoje prispevke v tej isti številki „Vestnika“. Način podpisovanja člankov, je stvar avtorja in dokler za njegovo identiteto ve odgovorni uredniki lista, velja tak članek za podpisanega! Tako daleč bi se pač že lahko prikopali!

2. Navedba g. Brasa pod „Prvič“ v njegovem članku se po mojem mnenju tiče dogodkov v Buenos Airesu, zato se s tem ne bom ukvarjal.

3. Navedba pod „Drugič“, kjer je govora o številčnem stanju ene in druge organizacije, je seveda relativna. Točnost ali netočnost ene in druge navedbe, bo pač pokazala prihodnost.

4. Najhuje pa se je g. Bras razburil pod navedbo „Tretjič“, kjer skuša dokazati „nepolitičnost“ organizacije, kateri pripada, odnosno zagovarja njeno „političnost“.

Sprva mi je bil ta izbruh popolnoma nerazumljiv, tako po samem dejstvu, da ga je g. Bras sploh zapisal, kot tudi po svoji ostrini. Šele ponovno branje mojega originalnega članka „Oblegani tabor“, mi je razjasnilo pojme, ko sem prišel do stavka: „Prav zadnje čase opažamo, kako ena taka organizacija s popolnoma svojskim značajem, vse bolj in bolj vprega svojega Pegaza v politično galejo. Rezultat je žalosten, če ne tragičen.“ Konec citata.

Gospod Bras se po nepotrebnem razburja: če bi si le vzel toliko časa, da bi gornji stavek prebral in preučil od besede do besede in če bi se kolikor toliko zanimal za pojave v slovenski emigraciji in v mestu, v katerem živi, bi moral razumeti, da se ta moja ugotovitev ne nanaša na organizacijo „Vestnika“, temveč na neko čisto drugo organizacijo, „svojskega značaja“.

Celoten članek g. Brasa je žalosten primer neodgovorne zaletelosti. Sam na koncu svojega članka govori o roki, „ki jo ponuja v spravo“. Toda, če bo ta roka istočasno vihtela gorjačo, so zastonj pozdravni brzojavji, zastonj priznavanje takih ali drugačnih zaslug, zastonj poiskusi popravljanja preteklih krivic!

V Torontu bo letos menda že tretja skupna vetrinjska proslava obeh organizacij. Položaj v Clevelandu je popolnoma umirjen; celo nerodnost z družabnimi prireditvami na isti dan, se je končala brez kakega novega obmetavanja; žal pa ni prišlo do kakega vidnega sodelovanja, dasiravno je bila tudi za to dana prilika v zvezi z manifestacijo Zaslužjenih narodov, katere se je udeležila samo delegacija DSPB Tabor; odklonjena pa je bila tudi — z neprepričljivimi razlogi — pomoč pri zbiranju specifičnih podatkov za Matico mrtvih.

V enem svojih člankov sem med drugim zapisal, da je bilo v „stari“ organizaciji vselej čutiti neko nasprotstvo med tistimi, „ki so bili tudi člani ali somišljeniki SLS in ostalimi“ (ali tako nekako; točnega citata nimam pri rokah).

Ta moja navedba je bila tolmačena tako, da so na eni strani ostali vsi tisti, ki so za SLS (JRZ), na drugi strani pa vsi tisti, ki so za JNS! Z drugimi besedami: vsa slovenska emigracija naj bi bila lepo razdeljena kot Cezarjeva Galija — in možna naj bi bila samo dva tabora: SLS (JRZ) in JNS!

Naj mi avtor te „ugotovitve“ oprusti, toda zdela se mi je tako absurdna, da sem jo zavestno označil z izrazom, za katerega sem vedel, da bi moral biti smatran za nesramnega ali celo žaljivega.

Kdaj vendar se bomo izkopal iz tega nesrečnega močvirja? Za nekatere svoje osebne sodelavce in osebne prijatelje niti ne vem, kateri politični struji so nekoč pripadali, dasiravno jih poznam in z njimi sodelujem že blizu trideset let!

Za zaključek: namen članka „Oblegani tabor“ je bil prepričati bralce, da ima ZDSPB Tabor neke čisto določene cilje in namene ter da se mora teh smernic držati in se po njih ravnati, ne pa se izgublja v politične manevre ali načrte.

Kako pa ta problem obravnavajo druge organizacije, vključno tista, ki ji pripada g. Rudi Bras, je pa seveda njihova stvar.

MNENJA IN VRENJA

Vinko Brumen: SRCE V SREDINI

Življenje, delo in osebnost Janeza Evangelista Kreka

Opremil arh. Jure Vombergar. Izdala, založila, tiskala in vezala "Editorial Baraga S.R.L.", Buenos Aires, 1968. Str. 460.

Naš poznani pedagoški pisec in mislec dr. Vinko Brumen nam je za konec minulega leta poklonil dragoceno darilo. Izdal je monografijo o Janezu Evangelistu Kreku, ki bi jo sicer morali že zdavnaj imeti, pa smo jo tudi sedaj dobili o pravem času; zakaj življenje, delo in osebnost našega Evangelista so bile, so in bodo vedno aktualne. Da smo to knjigo dobili v dar prav slovenski protikomunistični ideološki emigranti, je v danih razmerah samo tem večja in tem bolj hvalevredna zasluga njenega avtorja.

V tej zvezi pa je potrebno kar tudi poudariti dve značilnosti. Dr. Vinko Brumen ni ne politik, ne gospodarstvenik, ne socialni delavec, ne zgodovinar, temveč izključno pedagog in mislec. Poleg tega je štajerec (Prlek) in je torej njegova najožja domovina v politično-zgodovinski prizmi vsaj čustveno odmaknjena od jedra Krekove dejavnosti. Pa nam je prav ta in takšen dr. Vinko Brumen v brk drugim mogoče bolj pozvanim zopet „odkril“ Evangelista — v razmerah, ko ga prav v času celó idejne kolebavosti zopet močno potrebujemo.

Da je knjiga po tolikih letih izšla v zdomstvu prav v okolju, ki ga s svojo dejavnostjo gradi, spreminja ter tu in tam tudi pači naša protikomunistična ideološka emigracija, ji je zatržno samo v dobro. Če bi se jo dr. Vinko Brumnu posrečilo obelodaniti že pred vojno, v takratnih „politično“ nokvirjenih okolnostih, dvomimo, da bi imela ali vsaj dosegla tolikšen pomen in učinek, kot ga ima prav danes in prav sredi vrelnega obdobja ne samo naše, temveč univerzalne miselnosti. Šele v teh novih, časovno in prostor-

ninsko odmaknjenih in po tolikih globokih fizičnih in psiholoških učinkih pregnetenih razmerah pravzaprav vidimo našega Evangelista v pravem odsevu njegove veličine.

Nedvomno se je tega že pri usklanjanju, oceni in redakciji gradiva zavedel predvsem tudi sam avtor monografije. Zato se mu je posrečilo, da nam je Janeza Evangelista Kreka tudi v senčnih odtenkih in v neuspehjih, ki jih v neizbežno usvojenih privzgojenih premisah „domačega“ okolja pred desetletji najbrž še opazil ne bi, pokazal v podobi, ki ga dela velikega tudi in predvsem s svetovnega zornega kota.

Brunnova knjiga o Kreku je nov dokaz, da zemljepisna utesnjenost ni nujna oznaka malega naroda. Janez Evangelist Krek je velik po idejni moči, po organizacijskem talentu, po politični intuiciji in posluhu, ker je preko neizogibnih šibkosti slehernega mislečega bitja predvsem — velik človek. Povsod. Zato pisec tudi knjigi ni mogel izbrati bolj posrečenega naslova: Srce v sredini. Srce na pravem mestu!

Brunnova knjiga pa ima še drug pomen. Ni samo predragocen doprinos za našo narodno in politično zgodovino, temveč tudi merilo za bolj pravično oceno naše pregrenke bližnje preteklosti, pa predvsem — učbenik za bodočnost.

Ko bo na smetišču nujnega razvoja in časa strohnela navlaka, ki so jo v svete zgodovinske anale natlačili trenutni gospodovalci naše domovine, bo pravični zgodovinar predvsem tudi ob oceni Krekove sledi v našem narodnem življenju in bitju nepristransko in pravilno vrednotil tudi najtežje polpreteklo obdobje našega obstanka, pa kajpak tudi zakonite dediče Krekovih zakladov, ki odgovornosti za to obdobje ne morejo uiti.

Prav tako pa bo Evangelistov primer moral resno uporabljati kot praktično učilo tudi tisti rod novih Slovencev, ki bo zaradi že več kot zaslužene lepše bodočnosti slovenskega naroda prinujen znova zasaditi, kar je sedaj že odmirajoča generacija žanjcev njegove setve pomendrala.

Drsk

MATICA MRTVIH

Podatki o Slovencih pomorjenih po zločinski Osvobodilni Fronti 1941—1945
I. Zvezek Matica pomorjenih 1941—1942.

Izdal in založil zgodovinski odsek pri Zvezi DSPB-TABOR. Galinda Press, Inc., Cleveland, Ohio, USA. 1968. Str. 142.

Zgodovinski odsek pri Zvezi DSPB-TABOR si je naložil sila težko nalogo. Že za to odločitev zasluži vso pohvalo in občudovanje. V kolikor mu bo pri pomanjkanju gradiva in virov v tujini to mogoče, misli namreč izdati matico Slovencev, ki jih je pomorila zločinska komunistična „Osvobodilna Fronta“ v letih njene revolucije za časa okupacije 1941—1945.

Pred nami je že prvi zvezek tega napora. Obsega strahotno matico

obdobja 1941—1942, ko so komunisti v službi stalinistične svetovne zarote po lastnih zapiskih pomorili nad 3000 (tri tisoč!) Slovencev. Koliko pa je onih, ki jih ni v komunističnih zapiskih? Koliko žrtev ne bo mogoče nikdar — vsaj v inozemstvu ne — zajeti v to matico? Morebiti bi bilo to mogoče vsaj v neki meri izpopolniti samo na osnovi bivših farnih matičnih knjig: pa še to ogromno delo najbrž ne bi moglo privedi do popolnosti.

Toda že te stotine imen, ki nam jih ohranja prvi zvezek matice mrtvih Zveze DSPB-TABOR samo za razdobje enega dobrega leta, so tako strahotna obtožba krvavih hlapcev svetovne rdeče zarote, da se bralcu zašibijo roke, ko ga vzame vanje.

Kje ostanejo samo spričo tega drobnega, neogljenega prvega zvezka matice vse skladovnice tiskanega papirja, ki so jih današnji oblastniki nagrmadili na knjižne police zasužnjene domovine in raztresli po svetu? Kje ostanejo spričo njega vse „pridobitve socialistične stvarnosti“ v domovini? Kje še celó ostanejo spričo samo tu naštetih imen vse prozorne inscenacije, kot so jih dali zapisati napol pismeni zakotni učiteljci o Sv. Urhu?

Zakaj četudi bi bile vse njihove skladovnice tiskanega papirja, vse „pridobitve socialistične stvarnosti,“ vse nepismene inscenacije o Sv. Urhu verodostojne, so prazen mehurček v primeri z eno samo stranjo suhoparno naštetih imen že samo v tem drobnem, neogljenem prvem zvezku matice mrtvih.

Ko je namreč narod poštenjakov pod Triglavom hlipal za življenjem, ki mu ga je davila okrutna okupacija tujcev, mu je potuhlo zasadil nož v hrbet še domači hlapec Stalinove rdeče perversnosti in se s tem sam uvrstil med zločince, ki jih nikdar ne bodo mogle opravičiti ne skladovnice tiskanega papirja, ne „pridobitve socialistične stvarnosti“ in še manj seveda inscenacije o Sv. Urhu.

Ena sama stran suhoparno naštetih imen v tem drobnem, neogljenem prvem zvezku matice mrtvih odtehta več kot vse to! Zakaj te žrtve so začele padati še preden je ena sama puška v rokah Slovence sprožila prvi strel v obrambo golega življenja pred zverinskim, krvoločnim zločincem v službi rdeče svetovne konspiracije na svetih slovenskih tleh.

Zato mora že ta prvi zvezek matice mrtvih priti predvsem v roke mlademu rodu doma! Ena sama stran suhoparno naštetih imen v tem drobnem, neogljenem zvezku bo namreč zadosti, da ta mladi rod dokončno spozna, kako dorašča in živi v okolju, ki so ga s krvjo desetstisočev ustvarjali in še vzdružujejo patološki zločinci, katerih pa vsa „odjuga“ in „liberalizacija“, še do danes nista izločili iz zdrave slovenske družbe. Če bo iz dolgih strani imen, ki so brez patetične primesi samo suhoparno naštetja po abecednem redu, poiskal samo nekatera in jih postavil v kronološki red, bo takoj spoznal resnico izvora vse medrevolucionarne problematike, pa tudi našel pravilne zaključke ne samo za razumevanje trenutnih danosti, ampak predvsem tudi za pravičen odnos do njih in njihovih povzročiteljev.

Zgodovinski odsek pri Zvezi DSPB-TABOR je z matico mrtvih začel odkrivati najbolj prepričljivo in neizpodbitno gradivo za zgodovino najtežje

V Taboru smo že poročali o lanskoletnem taboru ZDSPB „Tabor v Milwaukee (U. S. A.), danes pa prinašamo sliko, ki nam kaže del zborovalcev pred kape-lico v Triglavskem parku v družbi duhovnikov dr. Goleta, p. Klavdija Okorna in duhovnega vodje Zveze, č. g. Franca Gabra

dobe v življenju slovenskega naroda. Prav zaradi tega, ker ga vsaj v tujini ne bo mogoče nikoli popolnoma zbrati, pa je to gradivo v vsej svoji grozotnosti tudi tem bolj prepričljivo.

Četudi pred 24 leti, ko smo zapuščali domovino, kaj takšnega še v halucinacijah ne bi mogli predvideti, bi bilo danes spričo te grozotne prepričljivosti — pa še povrh spričo strahotnega dejstva, da ob koncu dvajsetega stoletja in sredi kulturne Evrope mladi idealisti v brezupnem hlipanju za Svobodo in Resnico prižigajo žive plamenice svojih komaj doraslih teles — na moč dobro, če bi že kar tale droben, nebogljen prvi zvezek naše matice mrtvih nosili neprestano v žepu tudi v emigraciji nekateri gospodje, ki niso dorastli in doštudirali v od tega oddaljenem tujem okolju, temveč so takrat šli na našem čelu iz domovine, pa so danes nenadno oboleli za neko čudno alergijo, ki jim jo povzroča že sama beseda „protikomunizem“. (Morda pa celó ni alergija?!)

Na straneh, ki so prav zaradi suhoparnega naštevanja imen tako grozotno prepričljive, bodo namreč našli tudi prenekateri neizbrisni spominek na tiste tolmače blagovesti Kristusove, ki so 1.200 let pokristjanjevanja slovenskega rodu poškopili s svojo krvjo. Blagovest ljubezni Kristusove je namreč tudi skrajna Resnica in vrhunska Pravica, ki je dvajset stoletij človeštvu kazala pot k Luči in Odrešenju. Ali pa so bili ti v imenu komunizma zverinsko pokončani svečeniki na napačni poti, ko so tudi za ceno življenja sledili encikličnim zaključkom o brezbožnem komunizmu?

Ker mu poleg drugega tudi zaradi pojavov udobnega kapitulantstva

dela takoimenovane ideološke emigracije ter krčevitega rekuperiranja dvomljivih pozicij nosilcev nekomunističnih idejnih dobrin doma več že preostalo ni kot to, je potem na bolj pravi poti tisti mladi rod v domovini, ki preko ponujanja rok vsaj s pornografskimi verzi protestira proti sistemu, kakršnega je za časa okupacije na Stalinovo zapoved začel graditi s krvjo desettisočev poklanih Slovencev isti komunizem, ki navzlic odjugi, katero mu je kategorično vsilil samo vsesplošen polom, do danes ni priznal enega teh zločinov ter ne poklical na odgovornost enega krivcev, kaj šele, da bi dal vsaj zadoščenje, če ne že zaslužene časti vsem pomorjenim Slovencev?

Bodo tako torej ti alergični bolniki v emigraciji celo spričo protikomunističnega protesta pornografskih verzov mladega rodu v domovini še sami in še enkrat obsodili svojega škofa Gregorija na 18 let ječe, če jim že desettisoči poklanih Slovencev niso sposobni vzdrževati latentne njihove protikomunistične vesti? (12.000 domobrancev z Rupnikom za nameček jim za to izpraševanje vesti koncediramo!)

Če pa je to samo „nujen“ rezultat ocene realnih danosti, ki jih pač ni mogoče prezreti, potem so prav tako še vse bolj neizbežna in neomajna realna danost in predvsem ti desettisoči v imenu komunizma poklanih Slovencev, ki jih samo nekoliko trenutnega, pa zelo kolebavega realizma še celó ne more izbrisati iz zgodovine slovenskega naroda!

Tudi zato je zgodovinski odsek pri Zvezi DSPB-TABOR začel opravljati tem bolj veličastno nalogo, ko je s skromno matico mrtvih pričel graditi hvaležen spomenik tistim najboljšim izkrvinele generacije drobnega slovenskega naroda, ki so o pravem času pokazali pravo pot vsemu svobodoljubnemu človeštvu. K njemu se bodo novi, zdravi rodovi Slovencev v trenutkih dvoma zatekali po navdih na poti v bodočnost!

Samo K

DOMOBRAŃEVI ZAPISKI

F. S.

ŽELJA PO ČINU

V moderni okrajni bolnišnici leži prijatelj. Poln je podplutb po obrazu, da ga je strah pogledati. Oči ima zaprte zalepljene vsled oteklin. Zdravnik je optimističen: „Ni tako hudo! Ko so ga pripeljali smo mislili, da bo umrl... Kritični trenutki so že mimo. Veliko srečo je imel!“

Ni moj namen pisati zgodbe, ki so vsakdanji dogodki na severno-ameriških cestah. Tudi ne, ker ne vem, zakaj je fant pol desetletja pozabil na slovensko družbo in se zaprl vase. Tudi ne, kaj ga je nagnilo, da je telefonično klical tisti usodni decemberski večer: „Ako boste doma, bi prišel v vas. Tako nekam dolg čas mi je!“

Čakali smo ga preko polnoči; ni ga bilo...

Nekaj dni pozneje je klical neznan glas iz sosednjega mesta: „Janez je v bolnici v kritičnem stanju. V nedeljo zvečer se je zaletel z avtom v drevo... Pridite ga pogledat; ste mu najbližnji...“

In glej, Bog Kranjca ne zapusti; in ker ga ima rad, ga tpe. Po treh tednih se je poslovil od bolnišnice. Dom ga je skrbel. Prazen je bil, kot se spodobi priletnemu samcu. Le velik, debel maček je obupno mijavkal, ker cele tri tedne ni bilo konzervirane mačje hrane in je moral iskati miši, kar pa tako razvajanemu “švabu” ni teknilo. (Mačku je namreč ime “švaba”, ga je podedoval po nemški družini.)

Zopet doma in ob steklenici tistega, ki ga je Bog blagoslovil na Francoskem ob anestu Bordeaux, se kaj radi vrnejo spomini. In glej, šele po 20 letih sva ugotovila, da sva bila v istem bataljonu, v istih akcijah; in oba sva se spominjala tistih fantov, ki so tedaj padli. Potem je pogovor nanesel na Vetrinje. Ob njem se tako radi ustavljamo kot ob otroških spominih; ob nečem, kar ti je najdražje, zato pa za vedno izgubljeno.

„Si poznal tega častnika? Njegovo pismo sem pred časom bral v časopisu?“

Kako ga ne bi poznal? Saj sem bil v njegovi četi; še celo njegov sluga sem bil. E, pa najino razmerje ni bilo v tem smislu; zelo dober človek je bil. Ko je v tisti vražji noči (30—31 maja 1945) proti jutru odšel, mi je še povedal, kakšna je situacija in dodal: Naredi, kakor hočeš...“

— Tisto noč nismo spali! Kaj sem mislil, če sem sploh kaj, ne vem. Proti jutru so izginili častniki iz šotora brez epolet. Teh je bilo dosti po tleh. In glej; tedaj se je v meni vzbudila „želja po činu“. Mislil sem si: „Vraga, zakaj pa ne bi bil še jaz častnik!“

Nabral sem polne žepke epolet vseh vrst. Ko se je komaj danilo, sem začel iz velike izbire iskati najbolj primerne. Kaj naj bi bil? Poročnik, nadporočnik, stotnik, morda celo major? To še ni bilo težko. Toda kaj naj predstavljam? Domobranskega častnika, častnika kraljeve jugoslovanske vojske, ali častnika Slovenske narodne vojske? Ali vse skupaj?

Zadnja misel se mi je zdela še najboljša. Potisnil sem na glavo domobransko kapo. Na eno ramo sem si pripel epoleto domobranskega nadporočnika, na drugo pa epoleto jugoslovanskega poročnika. Obe sta imeli po dve zvezdi. Zatagnil sem bluzo in častniški pas in hajdi med šotore.

„E, diž' se, hro! Uzbuna! Ja' kaj pa vraga mislite, da se nihče ne zgane in stopi mirno? Ali ne vidite, da stoji pred vami častnik Slovenske narodne vojske? Smo vas tako učil; spoštovati svoje častnike?“

[Nihče se ni odzval; še smejal se ni nobeden.

Dalj časa sem tako hodil po taborišču in uganjal šalo, all bolje rečeno: igral sem se s svojim življenjem.

Ko pa so začeli zbirati transport in ko sem videl, da so nekateri celo prebujali fante, da gredo z njimi, potem pa sami ostali, sem potrgal epolete, pometal še ostale iz žepov in bežal, bežal...

Z epoletami je izginila tudi; vsaka želja po činu. Zakaj, lahko si je

našiti zvezde na ramo; strašno težko pa je v usodnih dneh biti tisto, kar predstavljajo...

Že je noč legala na zemljo, ko smo se poslovili. Avto je drvel mirno in ob vsakem srečanju avtomobilskih luči, da je v notranjosti zopet nekaj zganili, kakor da je tista pot iz Vetrinja do svobode še vedno živa; luči žarometov še vedno smrtna past. — Ali da bomo otresli kdaj teh spominov? Kdo ve?

Jože Škerbec

Janez Budalo in njegova kravata

Odlomek iz nenapisanega romana

Janez Budalo je imel okus.

„Obleka naredi človeka,“ je modroval. „Kravata pa je važen pripomoček za eleganco.“

Marogastih ni maral. Ugajale so mu gladke barve.

Ker je izračunal, da bo to njegovo elegantno osebnost samo še povzdignilo, si je privezal belo. Zakaj ne? Komaj je stopil na cesto, so že planili po njem:

„Glej ga, belčka hudičevega! Po piskru so jih dobili, pa se še postavljajo...“

Janez Budalo je belo kravato zamenjal za modro.

„Teža prekletega plavčka tudi Grčarice niso izučile!“

Janez Budalo je modro kravato obesil na klin.

Ker pa je hotel ostati eleganten, si je privezal rumeno.

„Lej ga, zlomka! Agitira za Japonce, ki jih je vrag pozobal...“

Potem je privezal rjavo. Pa je naletel še slabše.

„Po Hitlerju še pepela ni več... Ta pa se drzne celo izzivati...“

Tokrat se je Janez Budalo zares prestrašil. Nemudoma je rjavo kravato zamenjal za zeleno.

„Očeta so mu pod kraljevo diktaturo zaradi punktacij zaprli... Pa se z zeleno kravato ponaša...“

Janeza Budalo je užalostilo. Nadel si je črno.

„Fašist,“ je završalo od vseh strani. „Odkod si se le vzel...?“

Janezu Budali ni preostalo drugega, kot da je šel po svetu — eleganco iskat...

Ker se mu je zdelo, da bo rdeča kravata njegovo eleganco v svetli obleki pod vročim nebom Južne Amerike samo še bolj povzdignila, si jo je privezal.

„Baraba jasna! Poslali so ga, da bo vohunil in agitiral za komuniste,“ je bruhnilo vanj, ko je prvič zašel v slovensko družbo.

Janezu Budali je ostalo samo še, da je obupal nad svojo eleganco. Vso bogato zbirko dragocenih kravat je zabilisal na smetišče. In je živel srečno.

Toda neke noči ga je zaščemela kričeča neonska reklama na orjaškem pročelju velemestnega kina: NA DIVJEM ZAPADU.

Že pri vstopu ga ustavi vratar:

„Señor... Corbata...“ (Gospod... kravata...)

„Kakšna kravata...“ zarenči Janez Budalo.

„Perdone, señor... Sin corbata no puede entrar!“ (Oprostite, gospod... Brez kravate ne smete notri!)

— — ??? — —

Jo! Sedaj šele vidim... Namesto kravate bi moral pisati samoveznica! Sicer bo kdo še po meni planil, da nisem — Slovenec!

L. K.

Raubšiči v Borovnici

Borovniška vaška straža je bila ustanovljena 9. septembra 1942. Sestavljali so jo sami mladoletni domačini; samo nekaj jih je bilo med njimi, ki so že odslužili vojake. Mnogi od njih so pustili svoje službe, da so prišli v kasarno. Da pa so svojim družinam lahko pomagali, so bili plačani iz davka, ki so ga borovniški „magnatarji“ plačevali postojanki. Vsi tja so bili zagrizeni pristaši partizanov in so se iz fantov norčevali tako, da so jih klicali Marijin vrtec.

Vendar so to bili zmožni in hrabri fantje, s katerimi smo naredili mnogo junaških pohodov v Krim, Krvavo peč, Ljubljanski vrh, Rakitno, Mešijo itd. Povsod smo imeli velike uspehe.

Naj omenim to pot le Krim, kjer smo ujeli balkansko kurirko, a v drugem pohodu razbili glavni štab ter dobili v roke važne zapiske. Dobili smo štabovo zastavo, ki je bila razstavljena v Birčevi trgovini na Prešernovi cesti, orožje, municijo, pisalne stroje itd.

Toda danes hočem povedati nekaj drugega. Moji fantje niso bili samo hrabri vojaki in borci; bili so tudi dobri „raubšiči“. Naša postojanka je bila v kotu doline, kjer se svet dviguje proti Rakitni, čez Strmec proti Blokam in Begunjam.

Oko, majhen po postavi, pa hraber in zvit, je porabil vsako priliko, ko ni bil na dolžnosti, da je skočil na zajca. Bilo je v nedeljo zjutraj. Ciril je bil na straži. Zapazi, da se sredi polja proti Niževcu nekaj čudno maje. Partizan ni. Kaj neki je? Dvoje dolgih ušes se kar naprej maje. Morda je zajec. Odloči se. Sproži. Zadene in čaka. Vzbuna v kasarni. Strel je splasil Okota. Misleč, da so partizani, priteče po bregu ves prestrašen naravnost proti mestu, kjer je ležal zajec, ki ga je zadel Ciril. Oko išče, ne najde ničesar in priteče, kar so ga noge nesle, proti kasarni. Vsa kasarna je že bila pripravljena za boj! Oko vpraša stražarja Cirila: „Kaj si streljal?“ Ta mu odgovori: „Da. Zadel sem zajca. Tam,“ mu pokaže, kjer je migalo

dvoje ušes. „Zadel sem ga!“ Tedaj se Oko prime za glavo in pravi: „Ustrelili si moje škornje, ki sem jih sezul, da ne bi splašil zajca.“ Teče nazaj in prinese prestreljene škornje. Okota je „oče“ — tako so fantje klicali komandanta — vzel v svojo sobo, kjer sta obračunala...

Vsa kasarna je imela zabavo; pa ne samo ta dan — še veliko drugih so upilili moji fantje!

Vsi so padli — slava jim!

J. Z.

Pogled nazaj na leto 1968 v luči merjenja sil S. S. S. R. — U. S. A.

Leto 1968 bo šlo v zgodovino kot obdobje v katerem so Sovjeti pospešeno povečali svojo moč z medcelinskimi raketami. Amerikanci nekaj let niso uvedli kaj pomembnega v svoj operacijski arzenal, medtem pa so Sovjeti izboljšali svojo moč na vseh področjih modernega orožja — vključno rakete, podmornice, raketne vojne ladje in izvidniške satelite.

Leta 1968 so Sovjeti vdrlí na češkoslovaško. Ta nezaslišan dogodek je spravil k sebi presenečene in skoraj speče sile severnoatlantske zveze — NATO.

Sovjeti so povečali svojo moč. V tem stanju so bili bolj zainteresirani za pogovore o razorožitvi. To približevanje pa je svobodni svet sprejel z znatno manjšim navdušenjem po zasedbi češkoslovaške in po povečani moči Sovjetov na Sredozemskem morju.

Na polju vsemirskih poletov sta v minulem letu velesili tudi tekmovali in se kosali za Luno. Amerikanci so s svojim natančnim poletom in kroženjem okoli Lune, navdušili svet. Misli in izjave ameriških astronautov, treh velikih in bogaboječih mož, daleč proč od dobre zemlje vsebujejo velik in dober nauk nam vsem, nauk, ki ga človek naših modernih časov pač tako rad potisne daleč od sebe v kot. Ob tem velikem uspehu je tudi žalostno, da ameriška organizacija za raziskovanje vesolja NASA nima popolne in širokogrudne podpore, ki jo rabi in pričakuje. Izgleda, da je sunek, ki je prebudil Amerikance, ko so Sovjeti izstrelili 4. oktobra 1957 Sputnik I, ostal še medel spomin.

Pogled v bodočnost

Z novim predsednikom v ZD in praktično nespremenjenim kongresom-parlamentom ni pričakovati nenadnih sprememb na področju raket in astronautike. Predsednik Nixon je začel svojo dobo s proračunom demokratske stranke. Obrambni proračun je ogromen in zapleten. Dvomljivo je, da bodo velike spremembe možne v prvem letu njegovega krmarjenja.

Vprašanje vojne v Vietnamu je nedvomno v ospredju Nixonovih prizadevanj. Slično s časom, ko je postal predsednik general Eisenhower, ki je uspel s premirjem na Koreji. Premirje na Koreji, čeprav močno šepavo, je najdaljše premirje v moderni zgodovini.

Prva velika odločitev v raketnem oboroževanju je vprašanje zgraditve dragega protiraketnega sistema Sentinel. Vazno vprašanje je nadaljevanje izboljšav strateških bombnikov B-52 in nadaljevanje z izpopolnjenim strateškim raketnim sistemom.

Predsednik Nixon je v svojih volilnih govorih poudaril, da bo poslušal skrbne zahteve po nujnih raziskovanjih in razvojnem delu. Njegove ugotovitve so bile, da je le na nekaterih področjih raziskovanja modernega vojskovanja aktivnost v ZD tako močna in uspešna kot v Sovjetski zvezi. Sovjetija je leta zaostajala za ZD; toda v letu 1967 je Sovjetska zveza po ocenitvah potrošila za obrambni razvoj in raziskovalno delo prvič več kot ZD. To so gotovo ocenitve na osnovi dostopnih virov. Kdor pozna drugo, komunistično stran si lahko predstavlja, kako radi in natančno govorijo oni o teh občutljivih stvareh. Vse to napredovanje, zlasti ako bodo ZD mirovale, napravi Sovjete lahko za gospodarje svetovnega vojaškega položaja. Zato je bil že pred meseci zaključek predsednika Nixona, da je naš cilj napraviti ZD zopet prve in vodilne na kritičnih poljih raziskovalnega dela.

Predsednik Nixon je poudaril, da bo dal večjo besedo vojaškim strokovnjakom. Napovedal je tudi pošteno reorganizacijo obrambnega ministrstva. Z vsemi spremembami pa upajmo, da bo šlo leto 1969 v pravo smer, v smer ki bo izboljšala položaj svobodnega sveta in svetovnega miru.

NOVICE IN GOVORICE

Titova vojska: Kot smo že pred časom poročali, je v Titovi vojski zadnja leta nastalo precej sprememb. Zadnja predvideva poleg redne vojske tudi ustanovitev teritorialnih enot, v katerih bodo obvezno služili tako moški kot ženske. Vojaška obveznost velja za vse ženske od 19—40 let.

Slovenski akademiki: Pred nedavnim so zborovali in sklenili, da ustanove svojo lastno akademsko organizacijo „Zvezo slovenskih akademikov“, ker nočejo biti del jugoslovanske komunistične akademske organizacije.

Berijo je ubil: Iz znane ameriške revije „Harper's magazine“ posnemamo, da je Hruščov izjavil nekemu diplomatu, da je on lastnoročno ustrelil „vsemogočnega Berijo“, ko je ta nekoč leta 1953 prišel brez telesne straže na konferenco. Uradno sovjetsko poročilo pa je beležilo, da je bil Berija aretiran, sojen in ustreljen, češ da je špijonažil za neko zunanjo velesilo...

Svoboda izražanja pa taka: Neka 29-letna Rusinja Irina Belogorodskaja je bila obsojena na eno leto zapora, ker je podpisala peticijo za izpust svojega kolega Antolija Marčenka. Marčenko je v pismu uredniku

češkega lista Rude pravo izjavil, da ga je sram sovjetskega početja na Češkoslovaškem. Zaradi tega dopisa je bil obsojen in sedi v rdečih zaporih.

Četrty po redu: Milovan Djilas je pred nedavnim odgovarjal na vprašanja novinarjev New York Timesa. Na vprašanje, kako primerja Tita z drugimi komunističnimi voditelji, je Djilas odgovoril: „Mnenja sem, da v sedanji dobi zasluži Tito četrto mesto med komunističnimi voditelji. Na prvem mestu je Lenin, na drugem Stalin, na četrtem mestu pa je Tito... Djilas že ve; in tudi mi se nismo nikoli motili ali si delali utvare.

V SPOMIN

Adolfu Koritniku v slovo in spomin

V petek, 7. februarja 1969 ob 2.10 zjutraj je umrl v bolnišnici v Montrealu v Kanadi na poškodbah prometne nesreče Dolfi Koritnik.

Ko je v torek, 14. januarja zjutraj odhajal na delo, ga je neki avtomobilist, ki je vozil skozi rdečo prometno luč, udaril s tako silo, da je takoj obležal nezavesten.

Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je vse do svoje smrti ostal nezavesten. Pokopan je bil v ponedeljek, 10. februarja ob veliki udeležbi prijateljev in znancev.

Tu zapušča ženo Francko in hčerko Anko, brata Toneta v Montrealu; v Clevelandu sestro Minko,

poročeno Anžič; v domovini pa hčerko Majdo. Starejši brat Ivan je bil vrtnjen kot domobranec iz Vetrinja in umorjen; mama mu je pa umrla pred leti v domovini.

Pokojni Dolfi Koritnik je bil doma pri Devici Mariji v Polju pri Ljubljani. Rojen je bil 7. februarja 1912. Tako je umrl točno na svoj 57. rojstni dan. Oče mu je kmalu po prihodu iz prve svetovne vojne umrl, ker se je vrnil bolan s fronte. Mati je potem morala sama skrbeti za družino in je vse lepo vzgojila in preskrbela.

Dolfi se je izučil za mehanika v Ljubljani pri Jaxu, kjer so prodajali in popravljali tudi šivalne stroje. Tako se je Dolfe specializiral za popravilo šivalnih in drugih strojev finega mehanizma.

Malo pred svetovno vojno se je poročil z brhko Francko Dimnik

iz vasi Studenec. Imela sta dve hčerki: Majdo, ki je sedaj v domovini poročena, in Anko, ki se nahaja z mamo v Montrealu.

Med revolucijo je bil domobranec in se leta 1945 umaknil z ostalimi domobranci na Koroško. Bil je v špitalskem taborišču in zaposlen pri taboriščni policiji.

Za božič 1946 so britanske okupacijske oblasti pripravljale v Celovcu razstavo begunskih ročnih del in drugih izdelkov. Dolfi je za to razstavo naredil iz „građiva“, ki ga je nabral po raznih zavrženih predmetih, — parni stroj v miniaturi. Dobro se še spominjam, kako me je poiskal v baraki in me vabil, da naj si ogledam, kaj je naredil za begunsko razstavo. Na lepo leseno podlago je pritrdil strojček, ki ga je naredil iz međi. Pa ni bil lep samo na pogled, ampak ga je spravil tudi v pogon.

Dvajsetega avgusta 1950 je emigriral v Kanado: Njegov brat Tone je odšel v Kanado že preie. Tu je delal kot mehanik v tovarni nogavic, kjer je popravljajl stroje. Pred leti so bili na razpolago stari pletilni stroji. Dolfi je gospodarju svetoval, naj jih kupi, ker jih bo on spravil v pogon. Gospodar je poslušal njegov nasvet in stroje kupil. Še danes so tisti stroji v obratu, gospodarju je pa prihranil lepe tisočake.

Za božič 1966 sta za njim prišli tudi njegova žena in hčerka Anka: Majda je pa ostala doma, ker se je med tem poročila. Dolfe je postal stari ata.

Kako je bil med ljudmi priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Kljub temu, da so bili prijatelji in znanci naprošeni, nai namesto cvetja darujejo v dobrodelnne namene, je bilo ob njegovi krsti 18 vencev in morda prav toliko šopkov krasnega cvetja vseh vrst. Ko so ga ljudje prihajali kropit, da se še poslednjič poslove od njega, je vsakdo vedel kaj lepega povedati o njem. Vsi njegovi znanci so bili tudi njegovi prijatelji. Vse ga je imelo rado. Malokdaj ljudje v splošnem tako globoko za kom žalujejo, kot so žalovali za pokojnim Dolfetom.

Sedaj si združen, dragi prijatelj Dolfi, s svojim očetom, z mamo in bratom Ivanom, ki so ga umorili komunisti. Naj bo teh nekaj vrstic v spomin od tvojih prijateljev domobrancev pri Taboru. Vedno smo te imeli vsi radi in ohranili te bomo v najlepšem spominu.

**ČE SO NAJBOLJŠI IZKRVAVELEGA RODU DALI CELO SVOJE ŽIV-
LJENJE V BORBI PROTI KOMUNIZMU, POTEM PAČ NI PREVELIKA
ŽRTEV, ČE UGODITE NAŠI PROŠNJI IN PRAVOČASNO PORAVNATE
NAROČNINO. POMNITE, DA TABOR IN S TEM NJEGOVO PROTI-
KOMUNISTIČNO BORBO VZDRŽUJETE SAMO VI S SVOJO NAROČ-
NINO IN DAROVI ZA TISKOVNI SKLAD!**

Rdeče copate

V vsej težki bolezni ge. Julije Jelenc so izpod njene postelje gledale kot v posmeh lepe rdeče, žametne copate. Kadar sem čistila pod, mi je vedno naročila: „Pazi, da ne boš zmočila mojih copat. Ali si postavila copate nazaj?“

Ko jo je Bog rešil hudega trpljenja, je njen blagi mož dr. Jelenc vse njene stvari daroval zavodu „Santa Elena“. „Prosim vas, gospa, pustite mi za spomin le njene rdeče copate!“ — Iz njegovih plemenitih svetlih oči so tekle solze.

Copate sem očistila, spravila v nylon vrečico in mu jih dala na zaboj, ki je služil za nočno omarico.

Večkrat potem mi je rekel, da vedno misli na pok. Julijo. Ko se zjutraj zbudi, je prvo, kar zagleda — rdeče copate. Po nekaj mesecih se je dr. Jelenc preselil k dobri družini Blazinškovi. Kot relikvija so z njim romale seveda neločljive copate. Ko sem ga na veliki četrtek lani obiskala v njegovi prijetno novi sobici in mu voščila srečne praznike, mi je rekel: „No, gospa, le pogledjte, kje imam prostor za Julijine copate.“

Ob odhodu me je spremljal do cestnih vrat in hotel vedeti, kdaj bom spet prišla. Bil je umirjen — a žalosten. Ostal je brez svoje Julije, čeprav mi je rekel: „Veste, nisem sam; ti ljudje so predobri — otroci so pa kot ptički in me prav nič ne motijo.“

Nisem si mislila, da je bilo to najino zadnje zemsko slovo. Na velikem petek ob treh popoldne so me prišli iskat; gospod dr. Jelenc je umrl.

Ko sem prišla k mrtvem, je spokojno ležal na postelji. Na zaboju je dogorevala blagoslovljena sveča, kraj nje po so ležale rdeče copate.

Ko so ga položili v krsto, smo k njegovemu truplu položili tudi s solzami omočene rdeče copate.

Z veliko hvaležnostjo se spominjam obeh. — Gospa Julija, v velikem trpljenju ste bili korajžni! Dala mi je nehote več vere v življenje; njena vedrina me je vedno presenečala. Nič ni tožila; vdano je prenašala trpljenje in večkrat molila. Gospod doktor je imel tako lepo ime — Celestin. Za trdo skorjo je bilo v njegovem telesu plemenito, skromno, pošteno srce. Bil je resničen socialist — velik antikomunist. Mlad slovenski zdravnik mi je dejal: „Spoštujem ga in visoko cenim, ker je znal ostati reven in molči!“

Mislim, da bi Vas nikdar ne smeli pozabiti. Hvaležni Vam moramo biti za zgled poštenja, za tisoče resnic, za tisoče napisanih besed. Hvaležna sem usodi, ki mi je dala spoznati tako velikega moža — svetlo zvezdo emigracije.

Ob letu Vaše smrti se spominjam s temi skromnimi vrsticami obeh. Vem, da sta zopet srečna skupaj; na vajinih skromnih grobovih redke dobre roke polagajo cvetje. V tuji zemlji trohne rdeče copate in Vajina dobra srca. — Hvala Vama za vse.

Amonu Milanu v spomin ob 2. obletnici smrti

29. maja bosta minili dve leti, odkar si omahnil sredi dela. Nepričakovana je bila tvoja smrt. V tvoji družini je zazijala velika vrzel; ravno tako v naši protikomunistični skupnosti.

Niso te omehčala in strla leta preganjanj, ni te omamila svoboda tujine in oddaljenost od domovine. Ostal si vedno isti: prekaljen borec, neustrašen protikomunist, ki bi vsak trenutek prijel za orožje proti komunizmu, kjer koli bi bilo znova potrebno.

V boju proti komunizmu si bil neizprosni. Poznal nisi srednje poti, ne omahovanja. Zato so te tudi obsodili na smrt. Pripravljali so ti atentat in ugrabitev na Uradu za zavarovanje delavcev v Kranju. Ni jim uspelo. Bežal si v Spittal nad Dravo, da si si rešil življenje pred komunističnim likvidatorjem. Nisi klonil! Med prvimi si zaoral ledino na Gorenjskem.

Bilo vas je malo: pokojna Gasar Albin, Humer; Erpič Franc, Šenk Franc in rav. Lesjak. Združila vas je ena misel: Boj proti komunizmu. Vsi ste imeli svojo zgodovino za seboj. Vsi ste že ušli komunistični krogli.

Letos poteka 25 let od stancvitve gorenjskih domobrancev. Večina borcev je že mrtva. Njih trupla leže raztresena po vsej Sloveniji in po vseh kontinentih vsihajo počasi žive priče. Njih spomin tone v pozabo. Toda ideal za katerega ste se borili, je bil, je, in bo tako velik, da ga tudi čas in zgodovina ne moreta več zabrisati.

Tega so se najprej zavedli komunisti že ob ustanovitvi gorenjskih domobrancev.

Zaslutili so smrtni udarec na korenine njihove laži in prevare ter se zato tako besno vrgli v boj. Tega si se tudi sam zavedal in takoj občutil. Zasedoval si njihove mreže in jih počasi raztrgal.

Ni ti bil mar počitek. Koliko noči ste prečuli s tvojimi sodelavci v zasedi, patrolah in iznenadnih nočnih pohodih. Na svojem motorju si prevozil vso Gorenjsko. Povsod si bil zdrav, ko so se ustanovljale nove domobranske postojanke. Koliko zvez je bilo potrebnih in zvižaje, da si lahko toliko dobil za domobrance. Vse si preskrbel; od hrane do orožja. Manjkalo je avtomatično orožje in municija. A dobil si ga, ko si zanj zamenjal hrano: šunko, mast in slivovko. Tvegati si veliko; bil si odkrit in upal govoriti gestapovcem v obraz, „da smo tukaj mi gospodarji na svoji zemlji in nihče drug.“ Toda zato si moral bežati, se skrivati, da te gestapo ni ustrelila. Grozili in zasledovali so te komunisti. Nastavljali so ti zasede, te čakali pred stanovanjem, a božja volja ni bila, da bi jim padel v roke. Rešil si se iz Slovenije, preživel si vetrinjsko tragedijo in nato pričel živeti življenje brezpravnega begunca v Avstriji.

Tudi tukaj so te jugoslovanski komunisti zasledovali. Bil si na zloglasni listi vojnih zločincev, preganjan kot zver po zavezniških in avstrijskih oblasteh. Ko si vozil vojaške kamione po južni Koroški bi jim kmalu dvakrat padel v zasedo. Prvič v gostilni v Beljaku in drugič na samotni poti ob Vrbskem jezeru, ko te niso prepoznali; rešila te je dobro govoreča nemščina. Bežal si nazaj v Spittal ob Dravi. Pričela so se obkroževanja taborišč; sledile so stalne vojaške preiskave barak in iskanje „vojnih zločincev“.

Znova si hotel bežati v Nemčijo v ameriško vojaško zasedbeno cono. Toda na poti si bil izdan in v najhujši zimi pripeljan v odprtem jeepu v taborišče vojnih zločincev Wolfsberg. Tukaj je tvoje življenje viselo z mnogimi drugimi priporniki 6 mesecev na niti, da te vrnejo v Jugoslavijo. Vedno si poudarjal in bil do smrti hvaležen svojemu najiskrenejšem prijatelju dr. Stanku Kocipru za prvi poduk v obrambi pred angleškimi zasliševanji in titovskimi obtožbami. Ravno tako si bil vedno hvaležen Miss Meredith in Miss Stanton, ki sta največ pripomogli do tvoje izpustitve na svobodo in mnogih drugih slovenskih pripornikov. Brez teh žena bi bila večina vrnjena v smrt v Jugoslavijo.

Pretekli so najtežji meseci tvojega življenja. Partizanske obtožbe so bile vse zavrnjene z opombo, da vse navedene stvari ne morejo doznati ničesar protipravnega. Angleške oblasti so ti dale odpustnico in te oprostile „vojnega zločina“.

Žal pa tega niso razumeli mnogi domači ljudje, ki bi te raje videli vrnjenega v Titovo Jugoslavijo. Vrstni red vrednot in vso preživelo protikomunistično borbo so hoteli prikrojiti po svoje. To te je bolelo, dragi Milan! Vedel si, da ti delajo krivico. Mnogokrat si slišal obrekovanja, a za te se nisi mnogo menil. Šel si svojo pot. Ostal si pošten in pomagal povsod, kjer si vedel, da je to potrebno. To te je delalo velikega. Tak si omahnil sredi dela. Počivaj v miru in lahka naj Ti bo svobodna argentinska zemlja!

Redki so obiski naših članov iz drugih držav. Toda vedno so nam dobrodošli in dragi gostje. Čeprav smo se že popreje poslovili od č g Gabra, se je kljub pozni uri njegovega odhoda zbrala skupina članov in prijateljev TABORA in še enkrat želela srečno pot duhovnemu vodji ZDSPB Tabor

IZ DRUŠTEV

Ivan Hočevar 60-letnik

Dne 28. marca letošnjega leta je izpolnil 60 let Ivan Hočevar. Rojen je bil v Grosuplju. Je član društva protikomunističnih borcev že od ustanovitve organizacije.

Našemu zastopniku glasila „Tabor“ za Tortuguitas kličemo: Še na mnoga leta.

Matica mrtvih

Zgodovinski referent nujno prosi za podatke o domobrancih, ki so padli v borbah. Ta seznam bo objavljen v 3. zvezku Matice mrtvih, ki je v pripravi.

Ne zanašajte se na to, da je že nekdo drugi prijavil tega ali onega padlega domobranca. Prvi zvezek Matice ima vsled tega „zanašanja“ nekaj nerodnih napak in izpuščenih je bilo nekaj imen, ki bi ne smela manjkati!

Za četrti zvezek pa so še vedno potrebni podatki o vrnjenih iz Vetrinja.

Prosimo tudi vse krajevne odbore, da sporoče, kakšno število izvodov Matice morejo razpečati v svojem okraju.

Potovanja v Vetrinj 1970

Izlet bo verjetno združen z obiskom Sv. Višarij. Trajal bo verjetno

ne manj kot dva tedna in ne več kot tri. Prosimo sporočite, če ste načelno pripravljeni za to pot. Več podrobnosti bo objavljenih v eni prihodnjih okrožnic.

Socialni sklad

Vsi krajevni odbori in poverjenišтва so prejeli seznam vseh rednih in izrednih podpisancev Socialnega sklada.

Glavni odbor bo o vseh pripombah, kritikah, predlogih itd., razpravljajal na prvi seji po prejemu tozadevne informacije.

Organizacijske vesti

Na občnem zboru DSPB Tabor, Milwaukee, je bil za novo poslovno dobo izvoljen stari odbor s predsednikom Franjom Mejačem na čelu. Društvo je tudi izdelalo svoj program za letošnje leto.

Splošno

Prosimo poravnajte članarino in naročnino za leto 1969.

Prireditve

19. aprila v Clevelandu družabni večer

Junija proslave v Clevelandu, Buenos Airesu, Torontu

Avgusta piknik na Slovenski Pristavi pri Clevelandu

Septembra občni zbor Zveze; prireditve v Torontu in Milwaukee.

Oktobra družabni večer v Clevelandu in Torontu

13. LETNI OBČNI ZBOR D. S. P. B. TABOR, ARGENTINA, 30. marca 1969

Društvo se je rade volje odzvalo povabilu pripravljalnega odbora Slovenskega zavetišča škofa dr. Gregorija Rožmana in imelo v njegovih prostorih svoj 13. letni občni tabor.

Lepo nedeljsko jutro je samo vabilo v naravo, ali vsaj malo iz doma. Nič bolj primernega kakor obisk Slovenskega zavetišča. Mnogi so prihiteli drugič, ali tudi že večkrat; nekateri so prišli prvič. Iz široke ceste se vije napol skrita pot med samimi vilami z velikimi vrtovi. Hrup prometa utihne med bujnim drevjem. Nekaj metrov in stojiš pred zavetiščem. Iz napol prašne ceste se noga, kar udere v zeleno travnato preprogo; zdi se ti, kot bi hodil po mahu. Odpre se ti lep vrt s plemenitim drevjem, lepo hišo in vsemi potrebnimi pritiklinami.

Vsem prihajajočim žarijo oči; vsi so veseli in ponosni, da je to resničnost. Kmalu nas'ane živ pomenek in prijetno snidenje družin, starih prijateljev-borcev. Prišli so iz vseh delov velikega Bs. Airesa. Domo-branski invalidi ponosno hodijo in z uranjem gledajo da bo to res kmalu njihov dom in prijetno bivališče. Ura hitro teče; gosti prihajajo.

Nekoliko pred 11. uro se je pričel 13. letni tabor. Starešina društva Ivan Korošec je pozdravil vse navzoče, se zahvalil vsem za tako veliko

udeležbo, „posebno, ker je današnja nedelja tako zasedena zaradi mnogih prireditev“. Dalje je pozdravil odbor zavetišča, se mu zahvalil za gostoljubnost in nadaljeval: „Naša organizacija sledi svojemu poslanstvu, ki je: ohranjevati spomin na naše mrtve junake, naše mrtve bataljone, pobite, a nikoli premagane. — Podpiranje naših invalidov in vojnih sirot. — Uresničitev Slovenskega zavetišča škofa dr. Gregorija Rožmana je pa najtrajnejši spomenik našim mrtvim junakom, našim invalidom in vojnim sirotam, pa veliko delo krščanskega usmiljenja. — Zbiranje zgodovinskega materiala naše velike borbe, da ne zakrije čas pozabe tolikih tisočev mučencev, ki so dali svoja življenja v borbi proti komunizmu.“

Sledila so izčrpna poročila: tajnika Marijana Amona o delovanju društva v zadnjem letu ter članskega načelnika Jožeta Grabnarja o delovanju in gibanju članstva: Poročal je, da je društvo izgubilo v zadnjem letu dva člana: domobranskega majorja **Jožeta Majceta** in bivšega jugoslovanskega letalskega častnika **Leva Bradaško**. V društvo so vstopili 3 novi člani.

Sledilo je poročilo gospodarskega načelnika in predsednika konzorcija revije Tabor ing. Antona Matičiča. Njegovemu izčrpnemu poročilu so vsi navzoči budno sledili. Dejal je: „V Argentini podpiramo okoli 20 ljudi. Z njimi imam tudi redne stike. Največ podpore dobimo od socialnega referenta Zveze. Tukajšnji darovi za invalide so tako malenkostni, da se človek čudi našemu slabemu socialnemu čutu do teh naših bratov-soborcev.“

Poročilo o Slovenskem zavetišču v Argentini ne spada na ta društveni tabor, ker ima ta ustanova svoj pripravljalni odbor; ker pa je ravno društvo Tabor sprožilo to zamisel in jo 100% podpira odbor in njegovo članstvo, ga vseeno poda.

Če hočemo rešiti vprašanje slovenskih revežev, ga moramo iskati ravno v Slovenskem zavetišču. Dosedanji uspeh te akcije je zadovoljiv. Vse dosedanje obveze pri nakupu so s plačili na tekočem. Dne 29. februarja 1969 je bilo zbranih 1.952.255 pesov. Največ so dali člani te ustanove; in sicer 1.300.900.— pesov in Zveza Tabor je darovala 1.000 dolarjev, kar je zneslo 348.900 pesov. Ostali denar so predvsem darovi posameznikov in ustanov. Izplačali smo \$ 1.723.360.— in je trenutno v blagajni \$ 228.895.—. Delni uspeh je dosežen.

Tisk je sredstvo naše povezave in to je naš Tabor, glasilo preživelih protikomunističnih borcev. Tabor redno izhaja in se vzdržuje z naročnino; zato ga redno plačujte. Zahvaliti se moram na tem mestu vsem našim neumornim sodelavcem pri glasilu; tako uredništvu, upravi, konzorciju in vsem ostalim. Opozoriti bi vas hotel še na izdajo „Matice mrtvih“, ki jo izdaja naša Zveza Tabor v Clevelandu. Dosedaj smo prejeli prvi zvezek, a predvidoma izidejo še najmanj trije zvezki.

Poročilo zgodovinskega referenta dr. Srečka Barage je odpadlo zaradi njegove bolezni.

Sledilo je poročilo nadzornega odbora g. Jožeta Jenka. Dejal je: „Pregledane so bile vse poslovne knjige, katere so vse v najlepšem redu.: Pohvalil je izčrpna poročila odbornikov in delo odbora, ki se v tem letu

ni tako veliko posvečalo notranjim organizacijskim zadevam, marveč aktivno sodelovalo pri delu za zavetišče, ter tako uresničilo njegov nakup.

Predlogi. Proslava 25-letnice vetrinjske tragedije. — Bliža se 25-letnica največje slovenske narodne tragedije, vrnitve in pokolja slovenskih domobrancev iz Vetrinja. Za to obletnico, ki bo 1970, se že vršijo vse priprave skupno z Zvezo v Sev. Ameriki. Proslave se bodo vršile v mesecu maju na Vetrinjskem polju in bodo trajale približno en teden. V vetrinjski cerkvi se bo tudi vzdala spominsko plošča v spomin njim. Nato bi sledil še obisk Sv. Višarij. Vožnja bi bila skupna z avionom.

Spominski del se je pričel z domobranksko pesmijo, ki so jo peli vsi navzoči. Zatem je imel spominski govor naš borec, pisatelj in publicist dr. Stanko Kociper. V globokih in jasnih mislih nam je nakazal aktualnost naše borbe proti komunizmu tudi še po 25 letih. Spominski del je bil zaključen z domobranksko pesmijo.

Po kratkem odmoru je sledila sv. maša, ki jo je daroval društveni kurat č. g. Jože Guštin za vse mrtve junake. V svoji pridigi je razvijal misli evangelija cvetne nedelje, kako moramo tudi mi v življenju posnemati Kristusa, da bomo res pravi borci — praktični katoličani v našem vsakdanjem življenju.

Končala se je sv. daritev. Jesensko sonce je toplo pripekalo. Vsi navzoči so pričeli posedati okoli pripravljenih miz. Kmalu so pričele prinašati na mize požrtvovalne gospe in njihove hčerke polne pladnje okusno pečenega „asada“, klobas, piščancev in drugega mesa — vse pečeno pod skrbnim vodstvom g. Čibeja.

Ob polnih mizah je čas hitro potekal v prijetnem kramljanju. Zoper so bili zbrani mnogi prijatelji. Oživel so daljni spomini. Čas je tekel... Ločitev je prišla prehitro, a vsi smo odhajali z željo na skorajšnje snidenje v tem prijetnem kraju.

Bog — Narod — Domovina

Starešinstvo DSPB Tabor Argentina se lepo zahvaljuje vsem članom, gostom in prijateljem za veliko udeležbo na zadnjem XIII. taboru, ki je bil v nedeljo, 30. marca 1969.

Naša topla zahvala vsem gospem in gospodičnam ter soborcem za skrbno pripravo in postrežbo pri kosilu (asadu) ter darovano pecivo.

Obenem zahvala „Našemu domu“ v San Justu, za posojilo posode, sto'ov in miz.

Posebna zahvala pa upravi — pripravljalnemu odboru — slov. zavetišča dr. Gregorija Rožmana za lepe prostore in velik park, ki je bil nam gostoljubno na razpolago.

Podpisni Kožar Stane, član DSPB Tabor v Argentini, ki sem se pred meseci v prometni nesreči težko ponesrečil, se javno zahvaljujem za podporo, ki mi jo daje društvo Tabor iz svojega socialnega sklada.

Kožar Stane I. r.

Buenos Aires. Prav ob času, ko predajamo v tiskarno gradivo za pričujočo številko TABORA, smo zvedeli, da je bil dne 16. aprila t. l. operiran g. polk. Vule Rupnik. Njegovi bivši vojaki in soborci, združeni v ZDSPB-TABOR, junaškemu poveljniku udarnega bataljona slovenskega domobranstva iskreno in iz srca želijo čim hitrejšo in popolno okrevanje.

DSPB-TABOR, CLEVELAND JE DOSEGLO SVOJ VIŠEK Z DRUŽABNIM VEČEROM NA DAN 19. 4. 69

Dvorana Slovenskega doma na Holmes Ave. je bila popolnoma zavzeta tako rekoč, nabita od enega pa do drugega konca. Društvenemu odboru je bilo žal, da ni imel možnosti ustreči z večjim prostorom. Slovenska protikomunistična javnost je pokazala s svojim odzivom krajevnemu odboru da on, (odbor) vodi pravo in trezno pot in upamo, da tudi pri tej treznosti ostanemo v bodoče. Ne zaprimo se v same sebe, kot da smo v nekaki melanholiki. Tu na tem družabnem večeru je Slovenska javnost pokazala, da je Tabor nekako osrednje veselja in zaupanja.

Clevelandski odbor Tabora se posebno zahvaljuje gospe Anici Hočevnar in vsem ostalim gospem k tako krasni večerji. Hvala Vam vrla dekleta za serviranje večerje. Tudi Vam fantom za barom in vsem, kateri ste kakorkoli pripomogli k tako lepemu uspehu, izrekamo: Hvala!

Zahvaljujemo se vsem članom in nečlanom kateri ste se odzvali vabilu in se udeležili tega večera.

Vsem skupaj še enkrat: Hvala!

IZ PISEM

Ljubljana, marca 1969.

...Pred menoj je prvi zvezek letošnjega Tabora, ki izhaja pri vas v Buenos Airesu. (Ni prvič, da mi je ta revija prišla do rok.) Če pridete, kakor sem trdno prepričan, v stik z ljudmi okoli njega, jim povejte, da jim čestitam. (Nisem edini.) Zgodovina jim bo nekoč hvaležna za gradivo, ki ga rešujejo. Od kod ga le dobivajo? Čeprav mi, ki smo bili takrat še v plenicah — ali pa se še rodili nismo — gledamo na problematiko revolucije z drugačnimi pogledi kot vi tam in kot nam jo kažejo tu, Tabor tudi nam odkriva stvari, ki so nam bile nerazumljive. Nikarte ne mislite, da „mladega roda“ vse to nič več ne zanima! (Ne sodite nas po „masi“ in po huliganih, ki jim je res vse — lanski sneg! Toda ti tako ali tako ne štejejo nič!) „Mladi rod“ je v jedru zdrav! Tudi „angažirana“ mladina! Ker imam dokaze, mi lahko verjamete, da tudi ta resno prebavlja te vrste zdomsko čtivo, v kolikor ji pride v roke... — Vam se bo mogoče zdelo nebistveno, toda meni (in še komu!) veliko pove že sama naslovna skupina zborovalcev iz leta 1944 pred muzejem. Iskal sem s povečevalnim steklom, pa nisem na njej odkril niti enega mrkega obraza,

kakor smo jih vajeni iz naših publikacij iz časa revolucije. Tu so sami nasmejani, odprti, jasni obrazi! Vsaj meni to pove mnogo več kot debele knjige... — Te vrste „zdomskega čtiva nam morate pošiljati čim več. Je nujno potrebno gradivo za diskusijo, ki sicer počasi, pa sigurno odpira vrata — v pravo demokracijo...

(Iz pisma, ki ga je prijatelj TABORA prejel od mladega inteligenta iz domovine. — Op. ured.)

Cabramatta — Avstralija, februar 1969.

Naročam se na revijo „Tabor“ in prosim, da jo pošiljate na spodaj navedeni naslov. Obenem prosim, da mi po možnosti pošljete tudi celotni lanski letnik z računom vred.

Vaša revija mi je prišla po naključju v roke in moram reči, da je po dvajsetih letih „duševne hrane“ v domovini „Tabor“ pravo zdravilo. Nekateri članki so zares tehtni. Vztrajajte v tem svojem poslanstvu!

Prejmite moje najlepše pozdrave!

Ing. I. Ž.

Aprila 1969.

Spoštovani!

V prilogi Vam pošiljam nakaznico za 700 pesov v poravnavo naročnine za leto 1969.

Obenem prejmite moja prisrčna voščila k svetlemu prazniku Kristovega Vstajenja. Daj Bog, da bi bili deležni njegove milosti Vi in vsi Vaši dragi!

Iskrene pozdrave Vam in soborcem pošilja Vaš

R. Š.

ZA BELEŽNICO

Rdeča teorija in praksa

Cenzurirani tisk z njegovim hinavstvom, z njegovo evnuško govorigo, z njegovim pasjim mahljanjem z repom... je civiliziran nestvor, nadišavljen izrodek. Preko njega oblastniki poslušajo samo svojo lastno govorigo. Tako cenzura ubija državnega duha.

Zgoranje je prepisano iz spisa „Debate o svobodi tiska“, ki ga je Karel Marx napisal leta 1842.

Vedno in povsod isto! — Ves komunizem je zgrajen na prevari in laži.

Kdo je nevarnejši?

Poznani pisatelj in član avstralske komunistične partije Frank Hardy je po nedavnem obisku Sovjetske zveze v londonskem Sunday Times-u zapisal:

Rad sem verjel, da bo doraščajoči novi rod spremenil stanje, — dokler mi neki leningradski pisatelj ni pojasnil: „Prav to

je, kjer ste v zmoči. Starejši novostalinisti sicer strahotno grešijo, toda proti njim se je mogoče boriti, ker vsaj v nekaj verujejo. Kar pa se pojavlja v mlajših, ne verujejo v nič drugega — razen v svojo lastno oblast in privilegije.“

K temu je dobro zabeležiti, da je znani publicist Lino Pellegrini tudi v buenosaireškem velikem dnevniku *Clarín* pred kratkim ugotovil:

Kar je med komunisti jastrebov in golobov, se razlikujejo samo po sredstvih, ne pa po ciljih. Končni cilj je obojim slej ko prej zmaga komunizma na svetu. To pa pomeni, da je inteligentni golob lahko mnogo bolj nevaren kot zabiti jastreb.

Je potemtakem protikomunizem že iz mode??

TEMA ZA RAZMISLJANJE

Če ima dežela velikega pisca, je isto, kot da bi imela še eno vlado. Zato nikdar noben režim ni trpel velikih pisateljev, ampak samo povprečne.

Aleksander Solženjicin — „Prvi krog“

NA UREDNIŠKI MIZI

„Mladi rod“ v domovini: Nikdar in od nikogar nismo zahtevali, da bi gledal na problematiko komunistične revolucije za časa tuje okupacije z istimi očmi kot mi. Zato smo svojo nalogo časa do vrha izpolnili, če vam TABOR lahko služi vsaj kot gradivo za diskusijo. Še več! Vabimo vas, da jo prenesete kar na njegove strani. Kljub temu, da se držimo načela, da morajo biti uredništvu znani pisci prispevkov, iz razumljivih razlogov od vas tudi tega ne zahtevamo. Naprej torej po poti v — pravo demokracijo! Iskren in topel pozdrav vsem, ki mislijo zdravo!

Pojasnilo. — V letošnjem TABORU št. 4 smo na str. 88—90 priobčili prispevek g. Hinka Župančiča „Imeli smo junaka“, na str. 112 pa s polnim imenom podpisano pismo uredništvu, ki nam ga je poslal g. Louis Zajec. Na nekatere stavke v teh dveh prispevkih je predsednik Narodnega Odbora g dr. Miha Krek v buenosaireški Svobodni Sloveniji (št. 16 17. 4. 69) priobčil pod naslovom „Kaj je resnica“ svoje pojasnilo o tem, „kdo je podpisal Tito-Šubašičevo pogodbo in kdo je prodal Slovenijo komunistom“. G. dr. Miha Krek je s tem dal dober zgled, kaj je v takšnih slučajih edino pravilno in na mestu, ker je odgovoril naravnost dopisnikoma, ki sta svoje prispevke podpisala s polnim imenom in s tem prevzela zanje tudi osebno odgovornost. V tej zvezi smatramo za potrebno, da tudi mi pojasnimo sledeče. G. Hinko Župančič ni nikjer imenoval gg. dr. Miha Kreka in pok. Franca Snoja. Če bi to storil, uredništvo članka ne bi priobčilo, ali pa bi vsaj navedeni imeni v zvezi z dopisnikovo trditvijo črtalo. G. Louis Zajec ni trdil, da sta bila gg. dr. Miha Krek in pok. Franc Snoj člana šubašičeve

vlade, ki je podpisala zloglasni sporazum s Titom. Če bi to storil, uredništvo pisma ne bi priobčilo, ali pa bi vsaj takšno trditev črtalo. Uredništvo je s polnim imenom podpisano pismo priobčilo samo zaradi tega, ker je dopisnik poleg drugega tudi za svojo navedbo, da naj bi bila „s Tito-Šubašičevo pogodbo“ tudi gg. dr. Miha Krek in pok. Franc Snoj, izrecno prosil: „Če se motim, prosim, postavite dejstvo z dokazi na pravo mesto, da komu ne bi delal krivice!“ V tej zvezi pa ni mogoče zanikati, da je pok. Franc Snoj popolnoma v skladu s 4. točko Tito-Šubašičevega sporazuma celo s tere na v domovini pozival domobrance na predajo Titovim komunistom, čeprav bi se naj to zgodilo po pojasnilu g. dr. Miha Kreka „pod vtisom... morda naivnega upanja... da bo rešil domobrance“. Ker g. Louis Zajec gotovo ni edini, ki bi rad prišel resnici do dna, bi bilo ne samo močno potrebno za morebitno dokončno ozdravljenje mnogih razmer v naši protikomunistični zdovski skupnosti, temveč tudi nad vse koristno za zgodovino odpora slovenskega naroda proti svetovni komunistični zaroti, da bi g. dr. Miha Krek pojasnil, če po Tito-Šubašičevem sporazumu ni vršil več nikakšne uradne funkcije, ki bi mu jo poverila vlada, katera je sporazum podpisala, oziroma, če in kakšne posledice je izvajal zaradi tega sporazuma kot eden izmed zastopnikov naroda, ki je plebiscitarno odklonil komunistično revolucijo za časa tuje okupacije.

SLOVENSKO ZAVETIŠČE DR. ROŽMANA

Na seji pripravljalnega odbora za Slovensko zavetišče dne 14. marca 1969 v Ramos Mejiji je bilo podano naslednje blagajniško poročilo zavetišča do 28. februarja 1969:

Prejemki:

Zbirka DSPB Tabor v Argentini zbrana za zavetišče do dneva ustanovitve (delovanja) pripravljalnega odbora zavetišča	69.235.—
Dar DSPB Tabor v Argentini iz invalidskega sklada zbranega v Argentini	14.400.—
Darovi namesto cvetja — vencev za pokojnimi	28.000.—
Darovi posameznikov iz Argentine	50.000.—
Darovi posameznikov iz USA (dol 75) in Kanade (dol. 5) ...	27.597.—
Dar Zveze slov. protikomunističnih borcev Tabor, Cleveland dolarjev 1.000	348.900.—
Dohodek ob ogledu zavetišča dne 25. avgusta 1968	57.972.—
Dobiček od igre „Matura“	53.235.—
Bančne obresti v Trgovski banki v San Martinu za l. 1968	2.016.—
Prihodek članov zavetišča dr. Rožman	1.300.900.—
Skupno prejemki pesov	1.952.255.—

Izdatki:

Bloki in oglasi	9.150.—
Podpis kupne pogodbe (23. 6. 1968) se je izplačalo 10% celotne vsote (\$ 440.000) in \$ 100.000 rematador	540.000.—
Frevzem posestva (posesión — ključi) 13. 8. 1968	760.000.—
Razni izdatki (oglasil, popravila, luč)	14.210.—
Na račun prepisa se je izplačalo 31. 10. 1968	400.000.—
Skupni izdatki pesov	1.723.360.—

Prejemki	1.952.255.—
Izdatki	7.723.360.—
Stanje blagajne 28. 2. 1969 v pesih	228.895.—

Ramos Mejía, 14. 3. 1969. Pripravljalni odbor za Slov. zavetišče

DAROVI ZA SLOVENSKO ZAVETIŠČE:

Obresti Trgovske banke v San Martinu za leto 1968	mšn.	2.016.—
Obresti v Slovenski hranilnici, Ramos Mejia za l. 1968 ..	mšn.	2.911.—
Dolene V., San Justo, namesto cvetja za pok J. Avguštin	mšn.	3.000.—
Lovše Ivan, Kanada	dol.	5.—
Gazvoda Jože, Cleveland	dol.	5.—
Zajec Luis, Toledo	dol.	10.—
Čisti dohodek na XIII. taboru DSPB Tabor, Argentina, dne 30. marca 1969	mšn.	20.150.—

Darovali so:

Za Invalidski sklad ZDSPB Tabor	Za tiskovni sklad
Rev. Leo Kristanc	N. N., Hurlingham .....
25.—	200.—
Bančne obresti	Prodaja knjig .....
38.64	300.—
Božične kartice, London ..	Budinek A., El Bolsón ..
49.73	5.000.—
Drčar Ivan, Chicago	N. N., San Martín .....
5.—	400.—
Skupaj (v dolarjih)	Lesar Janko, I. Casanova .
118.37	400.—
Tiskovni sklad ZDSPB Tabor	Budinek A., El Bolsón ...
Osredek Anton	1.350.—
0.50	Mavser Franc, Cleveland .
Globočnik Martin	400.—
3.—	(V arg. pesih)
Slak Jernej	Zupančič Hinko, Cleveland
0.50	2.—
Zupančič Lojze, Toronto ..	Lovše, Canada .....
1.—	5.—
(Vsi v dolarjih)	Zajec Louis, Toledo .....
	4.—
Za Invalidski sklad	Slak Florjan, Canada ....
Bavdek Ludvik, Morón ...	1.—
400.—	Levstik Vinko, Rim .....
Zupančič Ivanka, V. Ball.	3.—
250.—	(V dolarjih)
(V arg. pesih)	Erpič Franc, Avstralija funt št. 1

ODGOVOR NA POZIV

Starešinstvo, kot članstvo našega društva, toplo pozdravlja-
mo željo po enotnosti, katera je od vsega početka tudi naša skrb!

Da pa bo hotenje postalo stvarnost, mora iti preko mnogo
dobre in iskrene volje domobrancev, prekaljenih v ognju, z isto
in eno idejo — tako pred četrto stoletja, kot danes —

BOG NAROD DOMOVINA!

Le organizacija v službi teh in samo teh najvišjih vrednot,
proti sovražniku istih, je vredna, da družijo preživeli borci!

Kdor prihaja z drugačnimi nameni, bo onemogočil željo
po združitvi!

Tajnik
Amon M.

Starešina
Korošec I.

VSEBINA

1945 — Mayo — 1969	113
25-letnica ustanovitve Gorenjskih domobrancev (M. Amon)	115
Vestnik 1949 — Tabor 1969	119
Nagrada za laž (F. Gr.)	120
Iz rdečega raja	126
Obtožujem morilce Coffina! (F. Slak)	127
Televizijski intervju z Djilasom	129
Nekaj o naši politiki (Miklavž Božič)	131
Dvoje pisem (Radivoj Frančiček Rigler)	133
Oblegani Tabor (II.) (P. B.)	136
Mnenja in vrenja	138
Domobrančevi zapiski	142
Pogled nazaj na leto 1968 (J. Z.)	146
V spomin	148
Iz društev	153
Iz pisem	158
Na uredniški mizi	159
Slovensko zavetišče	160
Darovali so	III

Correo Argentino Sucursal Villa Madero (Bs. As.)	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 8133
	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 2619